

Unn Kristin Olsen og Vegard Einan 25

Ny lederduo i Parat

All pensjon på én konto
Er du klar over at du får med deg sparingen til pensjon hver gang du bytter arbeidsgiver?

8

Parat24 tar TV-teten
Ukentlige nyhetsmagasin på nett-TV er Parat24s nye flaggskip.

12

Møte med Stortinget
Mens politikerne nyter all oppmerksomhet, jobber flere hundre ansatte i kulissene.

32

Spørsmål om reell arbeidsgiver avgjøres av Høyesterett

I desember får vi svaret fra Høyesterett i spørsmålet om reell arbeidsgiver. Denne konkrete saken, som Parat fører på vegne av piloter og kabinansatte, gjelder Norwegian, men det prinsipielle spørsmålet er om arbeidsgiver kan organisere seg bort fra arbeidsgiveransvaret, og om dette gjelder hele det norske arbeidslivet.

De vidtrekkende konsekvensene av dommen er også årsaken til at YS, LO og Unio så aktivt støtter Parat i saken som nylig gikk for Høyesterett over seks hele dager. Parats ledelse håper og tror Høyesterett vil komme til en avgjørelse som støtter arbeidstakersiden, men ingen kan vite hva avgjørelsen blir før endelig dom faller i denne saken.

Parats nyvalgte leder, Vegard Einan, sier Stortinget må endre lovverket dersom Parat mot formodning skulle tape i Høyesterett. Det bekrefter både Arild Grande fra

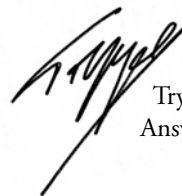
Arbeiderpartiet og Heidi Nordby Lunde fra Høyre at de vil vurdere, men at Høyesterett nå først skal få vurdere saken uten innblanding fra politikere og Stortinget.

Denne saken har tidligere vært bredt omtalt i Parat-bladene, også av redaktøren i denne spalten. Postdoktor ved Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo, Marianne Jenum Horvedt, sier arbeidsgiveransvaret ikke er begrenset av hvilke parter som har signert ansettelsesavtalen. I viktige spørsmål om hvem som er ansvarlig for HMS og vern mot diskriminering, er det ifølge Jenum Horvedt nok at du som arbeidstaker har en tilknytning til et selskap – du må derfor ikke være formelt ansatt.

En Høyesterettsdom fra 2012, om arbeidsgiveransvaret og eierskifte av en oljerigg i produksjon, viser at den som drifter den reelle virksomheten også i lovens forstand er arbeidsgiver. Også i en sak om

bussjåfører (ansatt i Kolumbus) foreligger det en dom om reell arbeidsgiver. Her ble selskapet som bestemte alt dømt til å være arbeidsgiver, da de hadde kontroll på bussenes utforming og utstyrsnivå, rute-traseene og rutetidene, hvile- og sanitær-anlegg. I tillegg kunne dette selskapet følge den enkelte buss online og i sanntid. Dette er saker som ligner litt på hvordan Norwegian er organisert.

Norwegian sier på sin side at styret og ledelsen ikke kan godta at en fagforening skal diktere strategiske valg og modellen som er valgt for selskapets globale virksomhet. Selskapet hevder også at en dom vil påvirke mulighetene til å konkurrere internasjonalt.

Trygve Bergsland
Ansvarlig redaktør

parat

Utgis av: Parat
- en arbeidstakerorganisasjon i YS

Parat,
Boks 9029 Grønland,
0133 OSLO

www.parat.com

Besøksadresse: Lakkegata 23
Telefon: 21 01 36 00
Teleaks: 21 01 38 00
E-post: post@parat.com

ISSN 1504-4297
ISSN 1894-8391 (online)

Ansvarlig redaktør: Trygve Bergsland
Mobil: 905 85 639
E-post: trygve.bergsland@parat.com

Leder: Vegard Einan
Mobil: 481 29 392
E-post: vegard.einan@parat.com

Forsidefoto: Trygve Bergsland.
Avbildet: Unn Kristin Olsen og Vegard Einan.

Alle illustrasjonsbilder i bladet som ikke er kreditert er levert av iStock.

Redaksjonen avsluttet: 19.11.2018
Materiellfrist neste nr: 01.02.2019

 Fagpressen

Layout:
07 Media, avd. Moss
www.07.no
Telefon: 22 79 95 00

Trykk: Ålgård Offset AS
www.a-o.no
Telefon: 51 61 15 00

Denne produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO₂-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

**PRESSENS
FAGLIGE UTVALG**

**Vi arbeider etter
Vær Varsom-plakatens regler
for god presseskikk.**

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
0158 Oslo
Tlf: 22405040
E-post: pfu@presse.no

presse.no

- 2 Redaktøren har ordet
- 4 Småstoff
- 8 All pensjon på én konto
- 11 Jobbe i julen
- 12 Parat24 tar TV-teten
- 14 Konflikt om housemen på Oslo Plaza
- 18 Strid om varslingsombud
- 20 Aktive Parat
- 23 Internasjonalt arbeid
- 24 Parat UNG
- 25 Parats landsmøte 2018
- 28 Kurs og aktiviteter i 2019
- 32 Møte med Stortinget
- 36 Parat informerer
- 38 Spørsmål og svar
- 40 Kryssord og hjernetrim
- 42 Parats leder

All pensjon på én konto

Hver gang du bytter arbeidsgiver, får du med deg sparingen til pensjon som arbeidsgiveren har betalt. Mange er ikke klar over denne pensjonskapitalen fra tidligere arbeidsgivere.

8

Møte med Stortingets lysmester

Mens politikerne nyter all oppmerksomhet rundt det politiske spillet som pågår i stortingssal og vandrehall, jobber flere hundre ansatte i kullisene.

32

Kok Wei Hung. Foto: Gorm K. Gaare.

Foto: Trygve Bergsland.

12

Videospesialist Lise Harstad, programleder Vetle Daler.

Parat24 tar TV-teten

Ukentlige nyhetsmagasin på nett-TV er Parat24s nye flaggskip – en tøff journalistisk satsing som er unik i fagpressen og vekker stor interesse innenfor og utenfor Parats rekke.

Foto: NTB/Sampix

14

Konflikt om housemen på Plaza

Overføring av seks housemen-stillinger fra Radisson Blu Plaza Hotel til ISS har ført til konflikt og forhandlinger. Problemene skyldes at ansatte sies opp og ISS blir ny arbeidsgiver.

25

Vegard Einan. Foto: Trygve Bergsland.

Parats landsmøte 2018

Parat har valgt ny lederduo og Vegard Einan er valgt som ny leder, med Unn Kristin Olsen som ny nestleder. Einan rykker dermed opp, og tar over etter Hans-Erik Skjæggerud som har ledet Parat de siste ti årene.

Innvandrere blir oftere skadd på jobb

Innvandrere i håndverksyrker blir fire ganger oftere skadd på jobb enn nordmenn. De eksponeres i større grad for helseskadelig støy, støv, røyk, gasser og damp. Tallene kommer frem i en ny rapport fra Arbeidstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

I tillegg rapporterer innvandrere oftere om løft i ubekvemme stillinger og stående arbeid, og at de sjeldnere kan ta pauser. Hovedtyngden av håndverkerne er sysselsatt i bygg- og anleggsbransjen. Arbeidstilsynet registrerte 27 dødsfall i det landbaserte arbeidslivet i Norge i fjor. Seks av de døde var utenlandske borgere. ©NTB

Stabil bruk av midlertidige

Bruken av midlertidig ansatte har ikke endret seg vesentlig etter endringene i arbeidsmiljøloven i 2015, slås det fast i en Fafo-rapport. Kritikken fra venstresiden og arbeidstakerorganisasjonene var hard da Høyre og FrP i 2015 endret arbeidsmiljøloven og åpnet for midlertidige ansettelser i inntil ett år uten noen særskilt begrunnelse.

Nå konkluderer Fafo i rapporten «Tilknytningsformer i norsk arbeidsliv» med at andelen midlertidig ansettelse har holdt seg stabil de siste ti årene. I perioden 2009 til 2017 oppgir mellom åtte og ni prosent av lønnsstakerne at de har midlertidig ansettelse. Kvinner utgjør et sted mellom 55 og 60 prosent av de midlertidig ansatte. Andelen er i hovedsak stabil over tid og gjenspeiler at midlertidige ansettelser er mest vanlig i bransjer med mange kvinner, blant annet helsetjenester og sosiale tjenester, heter det i rapporten. ©NTB

Trond Markussen. Foto: NITO.

Markussen fortsetter som president i NITO

Trond Markussen (55) er gjenvalgt som president i Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon (NITO). Markussen har ledet NITO, som er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med 88 000 medlemmer, siden 2012. ©NTB

Rødt vil hindre fagforeningsknusing

Rødt vil hindre at arbeidsgivere omorganiserer driften, legger ned eller slår selskaper konkurs for å kvitte seg med fagorganiserte ansatte. Partiet har lagt frem et forslag om dette i Stortinget.

Rødt-leder Bjørnar Moxnes ber regjeringen sette ned et lovutvalg som skal kartlegge hvordan lovverket som tar sikte på å ivareta arbeidstakers stilling, blir omgått. Erlend Wiborg (FrP), leder i Stortingets arbeids- og sosialkomite, mener forslaget er useriøst. ©NTB

Bjørnar Moxnes. Foto: Rødt.

BTTE til 4IRE

Antall høyt utdannede øker mer enn tallet på jobber

Høyt utdannede kan slite med å få jobb, mens det vil bli stor mangel på helsepersonell og håndverkere fremover. Det viser SSB-rapporten «Framskrivninger av arbeidsstyrken og sysselsettingen etter utdanning mot 2035», som ser på hvor godt de antatte fremtidige behovene på arbeidsmarkedet matcher med hvilke utdanningsvalg befolkningen har tatt de siste årene.

Ifølge rapporten ligger det an til å bli for mange høyt utdannende i forhold til de jobbene som er tilgjengelig på dette nivået. Derimot vil det bli mangel på helsepersonell, fordi befolkningen vil bli eldre frem mot 2035. ©NTB

Åtte av ti med fagbrev er i jobb fem år etter fagprøven

Fem år etter bestått fag- eller svenneprøve er 83 prosent av lærlingene i arbeid. Halvparten tjener mer enn 470 000 kroner, viser ferske SSB-tall. Av de rundt 20 800 som besto sin yrkesutdanning fra videregående opplæring i løpet av skoleåret 2010/11, var det 13 700 som besto fag- eller svenneprøven som lærling. Ytterligere 6600 besto som praksiskandidater og 500 som elever. ©NTB

100 ansatte mister jobben når Jøtul flyttes til Polen

Ovnsprodusenten Jøtul flytter deler av produksjonen til Polen. Det fører til at rundt 100 ansatte på Kråkerøy i Fredrikstad mister jobben. Det er styret som har vedtatt å gå videre med en restrukturering av selskapet, blant annet gjennom å bygge anlegget på 20 000 kvadratmeter i Polen.

Oppstarten ved anlegget i Polen er planlagt i første kvartal 2020, ifølge en pressemelding fra Jøtul Group. Datterselskapet Scans produksjon, som ligger i Vissenbjerg i Danmark, flyttes også til Polen. Støperiet blir beholdt i Norge. Det samme gjelder hovedkontoret, administrasjonen, salgs- og markedsføringsavdelingene, utviklingsavdelingen og lagerfunksjoner. ©NTB

En av fem unge kvinner utsettes for trusler, vold eller trakassering

Kvinner utsettes oftere enn menn for trakassering på jobb, mens ansatte i helsesektoren er mest utsatt for vold og trusler. Andelen menn som utsettes for vold, trusler eller trakassering på jobb, er en tredel av den kvinnelige andelen som opplever det samme. Det viser nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Som oftest er det kunder, pasienter og klienter som står bak når ansatte utsettes for trusler, vold eller trakassering på jobb. ©NTB

Lizzie Ruud Thorkildsen er ny leder i Delta

Lizzie Ruud Thorkildsen (56) i Delta tar skrittet helt til topps i fagforeningen.

Opprykket skjer som følge av at Delta-leder Erik Kollerud er valgt til ny leder av hovedorganisasjonen YS. Delta er den største foreningen under YS. 2. nestleder Trond Ellefsen rykker opp til vervet Thorkildsen trer ut av. Thorkildsen har vært 1. nestleder i Delta siden 2012. ©NTB

Lizzie Ruud Thorkildsen. Foto: Delta.

Telenor stanser elektronisk overvåking av ansatte

Datatilsynet mener Telenor har for omfattende overvåking av sine ansatte på kundeservice, og Telenor stanser praksisen umiddelbart. Saken dreier seg om Telenors kontrolltiltak med både lyd- og skjermopptak av arbeidet til rundt 400 ansatte på kundeservice.

Ifølge fagforeningen blir både telefonsamtaler og alt som skjer på PC-skjermen til de ansatte, i perioder tatt opp. Både El og IT Forbundet og LO på den ene siden og Telenor og Abelia på den andre var uenige om hvorvidt tiltaket er ulovlig, og ba om Datatilsynets vurdering. Konklusjonen er at overvåkingen bryter med epostforskriften og reglene for personvern. ©NTB

Vil forby overgrepssdomte ansettelse i videregående skole

Regjeringen vil innføre forbud mot at overgrepssdomte kan få jobbe i videregående skoler eller på folkehøyskoler. Forslaget innebærer at personer som tidligere er dømt for seksuelt misbruk av mindreårige, ikke kan jobbe i skolen eller skolelignende aktiviteter i det hele tatt. Det er fra tidligere forbud for domte overgripere å jobbe i barnehager, grunnskole, i skolefritidsordninger eller musikk- eller sommerskoler.

Forbud mot ansettelse vil gjelde dersom man er dømt for seksuelt overgrep mot mindreårige og dette er anmerket på politiattesten. Forslaget innebærer lovendringer i opplæringsloven, friskoleloven og folkehøyskoleloven. Det sendes nå på høring med en frist på tre måneder. @NTB

Håvard Holm er ny president i Juristforbundet

Lagdommer Håvard Holm er enstemmig valgt til ny president i Juristforbundet. Han tar over etter Curt A. Lier. Holm har sittet fire år i forbundets hovedstyre og var mellom 2010 og 2014 leder av Den norske dommerforening, som inngår i Juristforbundet. Han har de siste 14 årene vært dommer i Borgarting lagmannsrett.

Katrine Bratteberg fra NAV er ny visepresident i Juristforbundet. Hun har i den siste perioden vært nestleder i forbundets seksjon for statsansatte medlemmer. Både presidenten og visepresidenten vil heretter utøve vervene på fulltid, opplyser Juristforbundet. ©NTB

Håvard Holm
Foto: Juristforbundet

Utdanningsdirektoratet flytter jobber til Tromsø og Hamar

Regjeringen har besluttet at Utdanningsdirektoratet skal flytte arbeidsoppgavene til 20 av sine ansatte fra Oslo til Tromsø og Hamar. 13 arbeidsplasser flyttes fra Oslo til Hamar og 7 flyttes til Tromsø. Flyttingen skal være avsluttet i løpet av 2019.

Regjeringen begrunner flyttingen med at de ønsker sterkere fagmiljøer og flere statlige arbeidsplasser i Tromsø og på Hamar. Flyttingen skjer i forbindelse med at Utdanningsdirektoratet fusjonerte med Senter for IKT i utdanningen. I Tromsø øker direktoratet til 41 årsverk, og på Hamar øker direktoratet til 23 årsverk. Direktoratet har i tillegg 23 årsverk i Molde og 280 årsverk i Oslo. ©NTB

Jan Tore Sanner.
Foto: Marte Garmann/Regjeringen.

Riksrevisjonen. Foto: Ilja Hendel/Riksrevisjonen

Riksrevisjonen bryter arbeidsmiljøloven

De siste årene har det i Riksrevisjonen vært 423 brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om overtid og særavtalen om fleksibel arbeidstid i staten. Ifølge Dagens Næringsliv har lov- og regelbruddene økt i perioden 2014 og 2016, før en nedgang i 2017. Så langt i år har det vært 88 brudd på lov- og regelverket.

Det er i hovedsak i forbindelse med slutføring av rapporter til Stortinget og ved større enkelthendelser at de ansatte har jobbet for mye overtid. ©NTB

Færre tar høyere utdanning enn foreldrene

Nesten hver femte tar nå lavere utdanning enn opphavet. Det er nesten slutt på at de yngste i Norge oppnår høyere utdanning enn sine foreldre. Utdanningsnivået er høyt, men det ligger ikke an til å stige mye mer, skriver Finansavisen.

En tredel av Norges befolkning over 16 år har utdanning på universitets- og høyskolenivå, ifølge SSBs ferskeste tall. I aldersgruppen 25 til 34 er andelen nesten 48 prosent. For hver ny kohort i Norge synker andelen som oppnår høyere utdanning enn sine foreldre.

Rundt 42 prosent av dagens 55–65-åringer overgikk sine foreldre. Blant dagens 36–45-åringer var andelen sunket til 30 prosent, mens blant dagens 26–35-åringer er andelen nede i 23 prosent. Det betyr at omtrent like mange unge ender med lavere som med høyere utdanning enn sine foreldre. ©NTB

Skepsis og hat mot muslimer i Norge

Norske myndigheter gjør ikke nok for å bekjempe rasediskriminering. Skepsis og hat mot norske muslimer er en særlig utfordring, varsler ombud til FN. Det kommer frem i en tilsynsrapport likestillings- og diskrimineringsombud Hanne Bjurstrøm har presentert for FNs rasediskrimineringskomité.

Ombudet har mandat til å føre tilsyn med hvordan den norske stat oppfyller kravene i FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD).

Ifølge rapporten har Norge vesentlige utfordringer på flere samfunnsområder. Ifølge ombudet jobber ikke norske myndigheter systematisk og effektivt nok for å forebygge og bekjempe hatytringer og hatkriminalitet. Skepsis og hat mot muslimer er en særlig utfordring, ifølge rapporten. ©NTB

Kunnskap er makt

Aktuelle bøker for deg som vil holde deg oppdatert

Jan Erik Karlsen

Visjoner for det gode arbeidsliv

Boken tar for seg hva arbeidsmiljøloven har betydd for arbeidslivet siden 1970-årene og frem til i dag, og forklarer hva loven har betydd som visjon og reformstrategi for arbeidslivet. I tillegg beskriver den lovens premisser og særtrekk.

Forfatteren presenterer en ramme for å forstå den betydning arbeidsmiljølovgivningen har hatt over tid, og der den forsøker å gi et frempek mot de neste 30–40 årenes arbeidsliv og arbeidsmiljø.

Forlag: Cappelen Damm

Simen Tvetereid

Et fritt liv

Om å ønske seg noe annet i verdens rikeste land

Forfatteren har flyttet til småbruket der han har tilbragt alle ferier, og ville ha mer tid med familien, få med seg heggens blomstring om våren og ta en fisketur en klar høstmorgen.

Men et slikt liv er et brudd med normen i vårt samfunn.

I Norge er velstanden tredoblet siden 1970-tallet. Likevel vil vi ha økt lønn hvert år, og vi jobber stadig like hardt. Og nesten alle politikere sier at nordmenn i fremtiden må jobbe mer om vi skal redde velferdsstaten.

Forlag: Cappelen Damm

Arne Bernhardsen

Arbeidsmiljøutvalget

Håndbok for arbeid i AMU

Boken forsøker å vise mulighetene arbeidsmiljøutvalget har til å bli et handlende og strategisk utvalg. Gjennom eksempler fra privat og offentlig sektor viser forfatteren hvordan man kan etablere et AMU som har gode demokratiske strukturer, behandler de riktige sakene og bruker utvalget til kontinuerlig læring.

Forlag: Gyldendal

All pensjon på én og samme konto vil gi deg god oversikt og gjøre pensjon enklere å forstå.

All pensjon på én konto

Hver gang du bytter arbeidsgiver, får du med deg sparingen til pensjon som arbeidsgiveren har betalt. Mange er ikke klar over denne pensjonskapitalen fra tidligere arbeidsgivere. Nå skal en ny lov sikre at alt blir samlet i én pensjonskonto.

Av: Claude R. Olsen

Ved å samle all sin opptjente pensjonskapital i sin egen pensjonskonto vil mindre av pensjonskapitalen gå til å betale gebyrer. Hver enkelt vil også få en mye bedre oversikt over hva hun har tjent opp i pensjonskapital i løpet av karrieren.

Før jul i år skal regjeringen legge frem et lovforslag for Stortinget om at arbeidsgiverne blir pliktige til å opprette en egen pensjonskonto for hver ansatt. Dette

kravet vil gjelde for innskuddspensjon i privat sektor. Detaljene i lovforslaget er ikke kjent, men ut fra høringsnotatet fra regjeringen og høringsvarene er hovedtrekkene klare.

Mange er ikke klar over kapitalen de har i skapet

Advokat Andreas Moen som er fagansvarlig for pensjon i Parat, og er medlem i YS' pensjonsutvalg, ser en stor fordel for arbeidstakerne.

– Egen pensjonskonto innebærer at du får all pensjon på én konto. Pensjon fra tidligere arbeidsgivere blir automatisk samlet på den samme kontoen som du har aktiv opptjening på fra din nåværende arbeidsgiver, sier han.

Når du slutter i en jobb i dag, får du et såkalt pensjonskapitalbevis. Du får et nytt for hver gang du bytter arbeidsgiver.

– Mange har mange slike liggende i skapet. Det er lav bevissthet om disse bevisene. Mange vet ikke hva et pensjonskapitalbevis er. Det gjør at de færreste samler bevisene i én konto for å redusere kostnadene, sier han.

Det er gebyrer på hvert av bevisene, så jo flere du har, jo dyrere blir det. Pensjonsleverandøren tar et gebyr for

Advokat og pensjonsekspert
i Parat, Andreas Moen.
Foto: Trygve Bergsland.

”Egen pensjonskonto innebærer at du får all pensjon på én konto. Pensjon fra tidligere arbeidsgivere blir automatisk samlet på den samme kontoen som du har aktiv opptjening på fra din nåværende arbeidsgiver.

Advokat Andreas Moen, fagansvarlig for pensjon i Parat

hver konto, og i tillegg tar de et forvaltningshonorar som er en prosentandel av innestående kapital. For små pensjonsbe- løp vil derfor gebyrene etter hvert spise opp hele pensjonskapitalen.

Kostnadene på pensjonskapital- bevisene består av et stykkegebyr og et forvaltningshonorar som går til pensjons- leverandøren. Ved å samle alle pensjons- kapitalbevisene slipper du unna med ett gebyr. Og prosenten som går til forvalt- ning, blir lavere jo høyere den innestående kapitalen er.

– Så ved å samle alt i én konto, får våre medlemmer mindre kostnader og dermed får de mer pensjon, sier Moen.

Steile fronter om valg av leverandør

For YS, som Parat er en del av, står arbeidstakerens rett til selv å velge leveran- dør til å forvalte sin egen pensjonskonto sentralt. Full flytterett av pensjonskontoen omfatter både tidligere opptjent kapital og den aktive opptjeningen hos nåværende arbeidsgiver.

Parat mener full flytterett vil åpne mar- kedet for nye konkurrenter, noe som vil øke konkurransen i markedet for pensjonsforvaltning.

Moen sier at flytterett for hele kontoen åpner for at fagforeningene kan tilby medlemmene billigere forvaltning av pensjonskontoen.

– Flere fagforeninger kan gå sammen og enten samarbeide med en leverandør eller eie en leverandør. Med mange medlemmer som kunder vil det gi stordriftsfordeler i form av lavere gebyrer og forvaltningskost- nader, sier han.

Fagforeningene er misfornøyd med hvor mye det koster i gebyrer og forvalt- ningshonorar å ha pensjonskapital på konto.

– Forvaltningen av pensjonskapitalbevi- sene er en melkeku for flere av pensjons- leverandørene, sier Moen.

Teknisk komplisert

Finans Norge er enig i forslaget om en

egen pensjonskonto, men vil at arbeids- giveren skal bestemme hvem som skal forvalte den aktive delen.

Alexander A. Lange, fagsjef i Finans Norge, var svært kritisk til forslaget om at arbeidstakerne fritt kan velge hvilken leve- randør som skal forvalte pensjonskontoen under en høring i Stortinget.

– Finans Norge fraråder sterkt at det innføres fritt valg av leverandør for aktiv opptjening. Dette vil medføre stor kom- pleksitet som gir et kaotisk og uoversiktlig system som motvirker fordelene ved egen konto, sa han.

Dersom forslaget om flytterett likevel skulle bli lovfestet, ber Finans Norge om at innføringen av egen pensjonskonto innføres i to trinn. Finansbedriftene mener at det vil ta lang tid å finne en teknisk løsning for å utveksle informasjon mellom arbeidsgiverne og en annen leverandør enn deres egen. Flytterett for egen pensjons- konto krever en betydelig utveksling av data mellom arbeidsgivers pensjonsleve- »

Finansminister Siv Jensen (FrP) overleverer regjeringens forslag til statsbudsjett og nasjonalbudsjett for 2019 til stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen. Foto: Stortinget.

randør og arbeidstakers pensjonsleverandør for den aktive delen.

For Parat er det viktigere å få lovfestet flytteretten enn at det raskt blir innført en ordning med egen pensjonskonto.

Stortingsforslag om at all lønn skal være pensjonsgivende

Arbeiderpartiet og SV var ikke fornøyd med innholdet i høringsnotatet fra regjeringen og fremmet 19. april 2018 et representantskapsforslag om pensjon fra første krone.

Her ber de om at regjeringen i forbindelse med innføringen av en individuell pensjonskonto også fremmer forslag om lovendringer for pensjonsordningene i privat sektor. Den skal sikre at:

- pensjonsopptjening starter fra første krone man får i lønn
- det gis medlemskap i pensjonsordning også for lavere stillingsandeler enn 20 prosent
- det gis medlemskap i pensjonsordning også for arbeidstaker under 20 år
- det gis pensjon ved fratreden også for arbeidsforhold som varer kortere enn tolv måneder

Finanskomiteen på Stortinget hadde høring om dette 28. september og har frist på seg til å avgi innstilling 29. januar 2019.

Fagsjef Alexander A. Lange i Finans Norge sa under høringen at pensjonsopptjening fra første krone vil gi merkostnader for arbeidsgiverne på minst 3 milliarder kroner og opp mot 4,8 milliarder kroner. – Finans Norge mener dette forslaget er altfor dyrt. Det kan komme opp i nærmere fem milliarder kroner for arbeidsgiverne. Vi mener det er helt feil i den situasjonen vi er i nå, og at det skal bli dyrere å ha ansatte, sa han etter høringen.

Kommer før jul

Regjeringen er i innspurten på en stortingsproposisjon om egen pensjonskonto. – Finansdepartementet arbeider for tiden med et lovforslag basert på høringen om egen pensjonskonto, med sikte på å legge det frem for Stortinget før jul, sier seniorrådgiver Kristina Tagmatarchi Storeng i kommunikasjonsavdelingen i Finansdepartementet. ■

Regjeringens høringsforslag

Dette er hovedpunktene som Finansdepartementet foreslo i sitt høringsnotat om endringer i innskuddspensjonsloven 21. november 2017:

- Pensjonskapitalen samles automatisk på én pensjonskonto (egen pensjonskonto), med mindre arbeidstakeren gjør et aktivt valg om noe annet.
- Pensjonskontoen opprettes i arbeidsgivers pensjonsordning, men kan også være hos en annen pensjonsleverandør som arbeidstakeren velger selv.
- Arbeidstaker skal ha rett til å overføre tidligere pensjonskapital til denne kontoen, men må selv betale kostnadene ved å forvalte tidligere oppspart kapital.
- Arbeidsgiver skal som i dag betale for kostnadene som gjelder arbeidstakers opptjening i nåværende arbeidsforhold. Om pensjonskontoen flyttes til selvvalgt leverandør, skal arbeidsgiver gi et kostnadsbidrag.
- Dagens regel om at arbeidstaker må ha vært ansatt i minst tolv måneder for å ha krav på å få med seg oppspart pensjonskapital, oppheves. Det foreslås at arbeidstaker skal ha krav på å få med seg opptjent pensjonskapital uavhengig av lengden på arbeidsforholdet.

På jobb i julen

Mange må jobbe på julaften og i romjulen og i enkelte yrkesgrupper er det nødvendig at noen jobber i juleferien. Sykehus, flyselskap og hotell er eksempler på arbeidsplasser som ikke kan stenge dørene på helligdager.

Av: Amalie Solnørdal Nærø

Anneli Nyberg er leder for Parat kabinforbund og sier at i de fleste flyselskap får man en oversikt over når man skal jobbe én måned frem i tid og det er store forskjeller på hvordan en jobbdag kan se ut på julaften. – Noen har kanskje en enkelt flyvning på julaften slik at de er hjemme på kvelden. Andre må kanskje være borte og ligge over på et hotell i Bergen eller på Kanariøyene, sier Nyberg.

Julen på Gran Canaria

Hvordan de ansatte reagerer på å måtte jobbe på julaften varierer også. – Noen tenker at det er en del av jobben. Det er bare sånn. Andre synes det er forferdelig å måtte ligge borte på julaften. Det er jo ikke rart, har man for eksempel småbarn vil man gjerne være hjemme, sier Nyberg.

Nyberg sier flyselskap og ansatte tidligere forsøkte å finne de som ønsker å jobbe, og at de som ville ha fri fikk fri. I dag er bemanningen automatisert og flyturene blir lagt opp etter det som er tilgjengelig, uten å se hva slags ansatt som er bak. Dette gjelder også i julen. – Det er også stor forskjell på flyselskap, noen selskap flyr i stor grad innenriks med korte destinasjoner, og de har nok ikke så mange som ligger borte på julaften.

Etter å ha flydd i tretti år har Nyberg selv jobbet i julen flere ganger. Selv om hun

forstår at ikke alle setter pris på å tilbringe julen på jobb, sier hun at det er en hyggelig dag å jobbe på.

– Det er en annen stemning. I blant har vi delt ut pepperkaker. En gang lå jeg over på Gran Canaria på julaften, og co-piloten hadde med juletre.

Nyberg er ansatt i SAS, og sier at de har prøvd å ha en rullering, slik at man får fri annen hver jul. Det har ikke fungert helt optimalt, men de prøver å forbedre det, sier hun.

– Jeg tror de fleste kan bli skuffet når de får se at de må jobbe i julen, men når man går om bord er det en hyggelig dag å

jobbe på, og vi prøver å gjøre det bra for passasjerene.

Greit å vite om å jobbe i julen

Parat-advokat Maren Merli, sier at rett til fri i julen kan være regulert i arbeidstakers individuelle arbeidsavtale, tariffavtale og noen ganger er det fastsatt i arbeidsgivers personalhåndbok.

– I julen skal det i henhold til lovverket være arbeidsfri fra klokken 15.00 på julaften, og det samme på første juledag (25. desember), annen juledag (26. desember) og første nyttårsdag (1. januar). Arbeid på disse dagene er ikke tillatt med mindre arbeidets art gjør det nødvendig, sier Merli.

– Hvordan bestemmes det hvem som skal jobbe i jula, med mindre noen melder seg frivillig?

– Det finnes ingen lovregler om dette. Til syvende og sist er dette noe som arbeidsgiver, i kraft av styringsretten, bestemmer. Som arbeidsgivers øvrige beslutninger, skal valget av hvem som må jobbe i julen være saklig, sier Merli.

– Hva tror du er årsaken til at noen velger å jobbe på julaften?

– Hovedgrunnen er nok at det ifølge lovverket ikke er arbeidsfri på julaften før klokken 15.00. Videre er det en rekke tariffavtaler som gir arbeidstakere økonomiske tillegg for å jobbe julaften og helligdager, sier Merli. ■

Parat-advokat Maren Merli. Foto: Grette.

Lise Harstad, Vetle Daler og redaktør Trygve Bergsland under opptak av ukens Parat24s TV-nyheter. Foto: Lill Fischer.

Parat24 tar TV-teten

Ukentlige nyhetsmagasin på nett-TV er Parat24s nye flaggskip – en tøff journalistisk satsing som er unik i fagpressen og vekker stor interesse innenfor og utenfor Parats rekker. TV-nyhetene i kortform suppleres med fordypninger på podkast, og målet er å nå et bredt publikum.

Av: Trond I. Hovland

Den nye redaksjonelle satsingen Parat24 startet i februar, men ble utviklet gjennom hele fjoråret. Det startet med omlegging av nettsidene, mens de ukentlige TV-sendingene hadde premiere midt i oktober, og vil i første omgang sendes ut året.

Utpøring

– I Parat24 prøver vi ut flere ting, og så vil vi gå gjennom erfaringene og ta noen nye skritt i 2019, sier redaktør Trygve Bergsland, som har jobbet i Parat siden 2010.

Han sier inspirasjonen for omleggingene av nettsidene har vært andre riksdekkende mediesider.

– Men når det gjelder TV- og video-delen, er det ikke så mange forbilder, i hvert fall ikke i fagbevegelsen og organisasjonene. Her har vi prøvd oss frem, men vi er absolutt ikke i mål, sier Bergsland.

Jobben med å videreutvikle Parats medieprodukter har pågått de siste tre-fire årene. I første omgang ble det gjort en splitt mellom nyhetene og organisasjonens fakta og informasjon. Arbeidstaker-

organisasjonssiden parat.com har blant annet fått et enklere søk. Det er mye enklere å finne riktig informasjon når nyhetsstoffet ligger utenfor.

Nettstedet Parat24 er i dag en moderne nyhetstjeneste, ikke ulik en del andre nye sektornyheter (E24, Medier24 og andre). Nøkkelen er jevnlig oppdatering, effektiv vinkling og bredt tilfang av stoff, i en miks av egenproduksjon og NTB-stoff.

– Målet fremover er å øke produksjonen av eget stoff, og vi har også et ønske om

mer gravejournalistikk, sier redaktøren, som går for et utvidet publikum.

Han sier Parat24 skal være for medlemmene, men ønsker også å nå folk utenfor organisasjonen med arbeidslivsnyheter. – Vi har ingen lukkede saker eller innlogging og håper at vi skal ha saker som vekker bred interesse også utenfor medlemsmassen. Norwegian-saken for Høyesterett er et eksempel på dette, sier Trygve Bergsland.

Nye TV-muligheter

Redaktøren skulle gjerne hatt flere tilbakemeldinger på Parat24s medieprodukter. – Men vi synes vi har fått OK respons på de nye videosendingene. Dette er produksjoner som ville vært umulige for oss for kort tid siden, men der youtubere og nisjeaktører har vist vei med ny, billig og meget god teknologi, sier Bergsland.

Parat24s nye ukentlige TV-nyheter publiseres på Vimeo og spres på alle egne nettsider, nyhetsbrev og sosiale medier. – Nyhetssendingen vil publiseres mot slutten av uka, men alternere litt mellom onsdag, torsdag og fredag. Det er i første omgang korte sendinger på under ti minutter, med et ganske fast antall saker. I tillegg vil Parat24 også lage «podkast på video» – med lengre studiosamtaler som går i dybden på ett eller flere tema, sier Bergsland.

Sverre Bjørnholt. Foto: Oslo Media House.

Anne-Lise Mørch von der Fehr er sjef for avdeling for kommunikasjon og politikk i Delta, og hun følger nøye med på Parats TV-satsing. Foto: CF Wesenberg.

Interesse utenfra

Også utenfor Parats egne rekker vekker nysatsingen stor interesse. Anne-Lise Mørch von der Fehr er sjef for avdeling for kommunikasjon og politikk og markert i Parats søsterorganisasjon Delta, og har tidligere lang fartstid som journalist og mellomleder i VG. Hun vil følge med på utviklingen for Parat24.

– Jeg synes Parat24s satsing er spennende! Vi har også erfaring for at video er viktig, men vi er spent på hvordan Parat24s nye satsing vil nå ut, og hvordan etterspørselen er etter et slikt format, sier von der Fehr.

Hun sier Delta har gått motsatt vei og lagt ned sine fagblader. De satser på digital kommunikasjon, med vekt på nytteverdien for medlemmene.

– Vi skal ikke være et mediehus, men fortelle om Delta og gi medlemmene det de trenger fra sin fagforening, sier hun.

Anne-Lise Mørch von der Fehr vil følge årvåkent med på Parat24s nye TV-satsing, men mener det trengs tålmodighet. – Det tar gjerne lang tid å etablere nye tilbud – bare se på VGTV. Men hvis Parat24 blir en suksess, kommer nok andre til å følge etter, sier hun.

Økt anerkjennelse

Berit Nyman er nestleder i Fagpressen og er også meget positiv til Parat24s nye satsing. – Jeg tror det er en smart og solid satsing som Parat24 har startet, og de er nå i fremste rekke innenfor Fagpressen med en mer ambisiøs nyhetsjournalistikk og bruk av moderne video-formater, sier Nyman.

Hun registrerer at fag- og dybdemediene får økt redaksjonell anerkjennelse.

Nestleder Berit Nyman i Fagpressen forteller om en rekke nye satsinger på videonyheter og strømming, og hun håper flere lar seg inspirere av Parat24s nyhetsrevy. Foto: Fagpressen.

Fagpressen regner med å få på plass snarlig, digital likebehandling – gjennom samme type momsfrтак som de brede nyhetsmediene har hatt i drøyt to år. – Dette vil utvilsomt gi bedre journalistikk og økt innovasjon i fagmediene, og her er det viktig at Parat24 er blant dem som går foran, sier Berit Nyman.

Nyman fremhever også andre medier i fagpressen med offensive satsinger, ikke minst innenfor video og strømming av arrangementer. Journalisten, Kommunal Rapport og Fri Fagbevegelse er langt framme, det samme er Teknisk Ukeblad og Sykepleien på digitale satsinger.

– Parat24 er så vidt jeg vet det første av våre medlemmer som lanserer en ambisiøs nyhetsrevy på nett-TV med fast frekvens. Jeg håper også flere lar seg inspirere av dette, sier Nyman.

Tips fra veteran

Journalistkollega Sverre Bjørnholt har mange år bak seg i TV2 og VG, og har gjennom Oslo Business Memos journalistnettverk bidratt til Parat24 med reportasjer for både papirmagasin og nett samt med innspill til den nye TV-kanalen.

Veteranen har noen gode råd til Parat24s nye, ambisiøse prosjekt.

– Heng med i den tekniske utviklingen, utnytt stadig bedre og billigere teknologi. Bli flink til å vurdere hvordan stoff fungerer på TV. Hva egner seg som studioinnslag, hva krever reportasjer eller andre formater? Velg ut stoff som seerne finner interessant – og som får dem til å bli overrasket, avslutter Bjørnholt sine bransjeknep. ■

Konflikt om housemen på Plaza

Overføring av seks housemen-stillinger fra Radisson Blu Plaza Hotel til ISS har ført til konflikt og forhandlinger. Problemene skyldes at ansatte sies opp og ISS blir ny arbeidsgiver, samtidig som de fortsette med sine eksisterende oppgaver for hotellet.

Av: Tellef Øgrim

Imai fikk housemennene, som sørger for at møte-, spise og festlokaler på hotellet til enhver tid er rigget for de neste som skal bruke rommene, beskjed om at ISS skulle overta deres oppgaver ved hotellet.

Av åtte housemen, var det seks som til slutt skulle flyttes.

Overført – og kuttet

Etter at overføringen var et faktum, startet nedskjæringene. I følge ISS fordi hotellet plutselig bestilte mindre jobb.

På Parat-siden, hvor housemennene er organisert, ser man det som et planlagt kutt, og at hotellets plan er å bruke andre billigere alternativer.

Da housemennene var overdratt kom det ifølge ISS en bestilling fra hotellet som innbar et redusert behov for arbeidskraft. Parat-bladet får opplyst at behovet var redusert fra åtte til to housemen, noe de selv karakteriserer som alt for lite i forhold til jobben som skal gjøres.

Mot ansattes vilje

Slik forklarer en av house-mennene, Robin Andreas Johansson, hvorfor han har takket nei til å jobbe for ISS andre steder enn på Radisson Blu Plaza i Oslo sentrum, og hvorfor han nå deltar i forsøkene på å hindre overgangen fra Plaza til ISS.

Ansatte frykter at de blir flyttet rundt på en rekke ulike arbeidsplasser.

– Det ender med «tilbud om å dytte traller og rullestoler på flyplassen på Gardermoen», sier ansatte til Parat-bladet.

Robin Johansson sier at han har fått god hjelp fra Parat, og at det ikke minst i møter med ISS har vært fint å ha med Parat-advokat.

– ISS kan være ganske aggressive på møter, og da er det bra å ha med advokat, sier Johansson.

Når denne artikkelen går i trykket er de første forhandlingsmøtene etter alt å dømme gjennomført.

Frokostoppyrdding

En lignende prosess som den housemennene har vært utsatt for

gjennomføres i forbindelse med rydding til frokosten, der de som serverer er ansatt på hotellet, mens de som rydder jobber for ISS og dermed ikke kan hjelpe en gjest med en ekstra kopp kaffe.

Dette er ikke første gang det er opprør rundt flytting av ansatte fra hotellet til ISS.

Lignende misnøye som den Robin Johansson gir uttrykk for, kom frem i en Dagbladet-reportasje, der over 50 renholdere ved Radisson Blu Plaza Hotell og Radisson Blu Scandinavia, ble overført til ISS da selskapet tok over rengjøringen av rommene ved de to hotellene.

Etter at Arbeidstilsynet tok tak i saken, ble det rettet sterk kritikk mot ISS.

Tilsynets senior kommunikasjonsrådgiver, Per Olav Hernes, sier ISS-saken nå har endt i flere pålegg, med frist

30. November i år. Saken omfatter en rekke forhold som gjelder både arbeidstid og psykososiale spørsmål.

I søkelyset i flere år

Også i 2011 omtalte Dagbladet stor misnøye blant ansatte i ISS.

Robin Johansson sier at ISS rett etter den aktuelle virksomhetsoverføringen fra Radisson Blu Plaza var et faktum gjorde en test der en person på egenhånd rigget om en møtesal på en halvtime.

– De ville prøve og fikk det til én gang. Men vi som har erfaring vet jo at det ikke går an å løfte så mye som han gjorde når vi skal gjøre det på en hel åtte timer lang arbeidsdag.

– Det kommer de aldri til å greie

Da Parat-bladets journalist treffer Johansson på Plaza har han og hans kolleger rigget til konferanse og utstilling. Dagen etter kommer det 1000 gjester til møte i andre etasje.

”Jeg vil være en torn i øyet til ISS. De behandler folk som dritt.

Robin Johansson

Robin Andreas Johansson har vært houseman på Radisson Blu Plaza i flere år. Behandlingen han nå har fått fra hotellet og ISS har gjort ham arg.
Foto: Magne Otterdal.

– Dette er det meningen at de skal håndtere med to personer i fremtiden. Det kommer de aldri til å greie. Hvis det ender med at de først sparker folk og så tar inn ekstrahjelp for å få gjort det de skal, så har de jo brutt loven, sier han.

Etter å ha takket nei til andre jobber for ISS mottok tre av housemennene i september brev om oppsigelse.

Johansson er klar på hvorfor han ikke takket ja, og hvorfor han nå fronter saken med støtte fra Parat.

– Jeg vil være en torn i øyet til ISS. De behandler folk som dritt, sier han.

Johansson sier han har sett hvordan de behandlet ansatte og sikter til saken om renholderne fra et par år tilbake.

Bestridte oppsigelser

De pågående forhandlingene mellom ISS

og Parat har bakgrunn i at oppsigelsene er bestridt av de oppsagte, og handler etter det Parat-bladet erfarer, blant annet om virksomhetsoverdragelsen fra hotellet til ISS var reell, eller bare en plan for å kutte stillinger.

Det har ikke lyktes Parat-bladet å få ytterligere informasjon om innholdet i forhandlingene utover dette.

Det siste tiåret har det vært mye oppmerksomhet om å sette ut tjenester, gjennom outsourcing i hotellbransjen, både her hjemme og internasjonalt.

Konkurransetsetting som sikkerhetsnett

I 2010 påtok en gruppe forskere ved universitetet i Alicante i Spania seg å kartlegge fenomenet ved å gå igjennom et stort antall akademiske artikler om hotelldrift. Deres tolkning av bakgrunnen

for outsourcing-trenden som allerede da var i gang. Var konsentrert om behovet for å forenkle.

Forskerne mener at sektorens særpreg har gjort konkurransetsetting til en strategi som fler og fler har implementert. *En tydelig egenskap ved hotelldrift er en kompleksitet som bunner i alle de forskjellige oppgavene som skal utføres i bedriften. Dette tvinger en hotelldirektør til å spille for mange roller, som gjør det vanskelig å identifisere hva som er kjernevirksomhet og hvordan man skal finne bedriftens komparative fortrinn.*

Outsourcing blir dermed en metode for å begrense kompleksitet. Ikke minst på grunn av hotellbransjens sesong-drift, med store forskjeller mellom aktive og mindre aktive perioder i løpet av et år. Her blir outsourcing et forsøk på å gjøre bedriften mindre sårbar.

Eller som trussel

Arbeidstakerorganisasjonenes rolle blir til gjengjeld å peke på hvordan en slik strategi medfører mer sårbarhet for de ansatte. I forlengelsen av et slikt ansatt perspektiv reises dessuten spørsmålet, slik som i denne aktuelle saken om housemen på Plaza, om hva bedriften til syvende og sist tjener på å sette virksomhet ut til firmaer som ISS.

Arbeidspresset øker

I følge en rapport fra tankesmien Manifest, laget av Lotta Elstad og Magnus E. Marsdal vil arbeidspresset typisk øke med rundt 30 prosent på den enkelte når en funksjon outsources til ISS. Rapporten, som hadde tittel «ISS-metoden, outsourcing og arbeidsmiljø ved hoteller i Oslo-området» medfører en ISS-overtakelse: økt tempo, økt press og en opplevelse av å ha for lite tid til å få gjort jobben godt nok.

Rapportforfatterne baserte seg på 75 saker fra Fellesforbundet som angikk ISS ved til sammen 11 hoteller i Oslo-området. Det ble dessuten gjennomført samtaler med 29 ISS-ansatte og representanter for fagforeningen.

Selv om rapporten, som kom ut i 2010, søkte å gi en presis framstilling av saksforholdene, gjorde Manifest oppmerksom på at rapporten var preget av de ansattes perspektiv mer enn ledelsens, ikke minst på grunn av kildematerialets sammensetning.

En av sakene som omtales berører en lignende problemstilling som den housemennene ved Plaza nå forteller om.

Kutter faste stillinger og benytter deltidsansatte

I rapporten heter det:

ISS gikk til oppsigelse av ti ansatte ved ett hotell samtidig som selskapet samme måned brukte 17 ekstravakter, som til sammen

arbeidet 1683,5 timer ved samme hotell. Dette tilsvarte 10,9 fulltidsstillinger. Denne måneden ble det også gitt opplæring til nye ekstravakter ved dette hotellet.

Dessuten omtaler rapporten tendensen til at fast ansatte i betydelig omfang blir kalt inn til å jobbe i permitteringsperioder, oppsigelser som følger av krav om faste stilling for ansatte som jobber mye mer enn den deltidsansettelsen de har og ISS' tendens til å erstatte faste stillinger med midlertidige, usikre ansettelses.

Å si opp faste ansatte samtidig som det anvendes midlertidige i stort omfang kan imidlertid være ulovlig. Arbeidstilsynet og politiet kan ha god grunn til å undersøke hvorvidt ISS driver sin forretningsvirksomhet innenfor norsk lov, skriver Elstad og Marsdal.

Svekker fagforeningsarbeidet

Fra en arbeidstakerorganisasjons synspunkt er utvanningen av arbeidsgiveransvaret og praksisen med å flytte rundt på ansatte fra sted til sted særlig problematisk.

– Når arbeidsstedet ikke lenger er fast, blir det vanskeligere å bygge kollegialitet, kontinuerlig klubbarbeid og tillit til de tillitsvalgte «ettersom man ikke lenger er sikker på hvem som er ens kolleger hvor og når», slik det beskrives i rapporten.

Hotellrenholdet ender ifølge de to forfatterne til slutt opp med å fungere mer som renholdsbransjen generelt.

– Nettopp den oppsplittede og ofte «kollegaløse» arbeidsformen er en av grunnene til at det ikke foregår særlig mye klubbarbeid i renholdsbransjen, slik forfatterne av rapporten ser det.

Derfor vil også en outsourcing til ISS, ifølge Marsdal og Elstad «trolig svekke fagbevegelsens stilling innen hotellbransjen – der fagorganiseringen allerede står relativt svakt mange steder». ■

Vil gjennomføre forhandlinger i tråd med arbeidsmiljøloven

Ronny Pettersen, Konserndirektør People & Culture/HSE/ Communication ISS Facility Services AS, har gitt sent svar til Parat-bladet, men gir følgende kommentar til saken:

ISS er en stor og seriøs aktør som følger gjeldende lover og regler. Vi opererer alltid i samsvar med arbeidsmiljøloven og gjennomfører alle prosesser i henhold til denne. ISS ønsker ikke å diskutere saker gjennom media som omhandler enkeltansattes individuelle forhandlinger. Men jeg kan bekrefte at ISS har mottatt krav om forhandlinger og at vi selvfølgelig gjennomfører dette på en profesjonell måte i tråd med arbeidsmiljøloven.

ISS er opptatt av gode og redelige arbeidsforhold for våre ansatte, og bransjen for øvrig. Vi har en god og konstruktiv dialog med arbeidstilsynet som vi setter pris på både generelt og i konkrete tilsyn.

Direktør i Statens kartverk, Anne Cathrine Frøstrup.
Foto: Kartverket.

Arbeids- og sosialminister, Anniken Hauglie.
Foto: Jan Richard Kjelstrup/Arbeids- og sosialdepartementet.

Varsler strid om varslingsombud

Det er store forventninger til at nye og mer presise varslingsregler skal dempe konflikter i varslingssaker, og styrke varslervernet. Hvorvidt et eget varslingsombud er rett medisin for å få dette til, strides ulike yrkesorganisasjoner om.

Av: Svein-Thore Gran

Det er gått noen måneder siden det såkalte varslingsutvalget ga sine råd og anbefalinger om hvordan yringsfriheten skal bidra til å fjerne kritikkverdige forhold i arbeidslivet, og hvordan vernet om dem som bruker den til nettopp dette, kan styrkes. Høringssvarene viser at arbeidslivets organisasjoner er enige om behovet for å styrke varslervernet, og at lovregler så vel som kultur i arbeidslivet må gi en prosess med minst mulig omkostninger for alle involverte.

Uenighet om ombud

Men det er strid om hvilke virkemidler som faktisk gir de beste bidragene til en best mulig prosess når arbeidstakere ser seg nødt til å varsle om kritikkverdige forhold, både innad i Parat og mellom ulike yrkesorganisasjoner. Et sentralt forslag fra varslingsutvalget ledet av direktør i Statens kartverk,

Anne Cathrine Frøstrup, er at det bør opprettes et eget varslingsombud som skal gi råd, støtte og bistand i konkrete saker.

Leder for Parat politiet, Unn Kristin Olsen, er ikke i tvil om at opprettelsen av et varslingsombud er noe arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie bør holde fast ved når hun skal bestemme den videre skjebnen til utvalgets forslag. – Politiet har håndtert mange varslersaker og har derfor mye erfaring, og slik vi ser det, er det behov for en egen enhet som kan gi veiledning og støtte både til varslere og den eller dem som det er varslet om. Det er viktig at varslingsombudet opparbeider seg nødvendig tillit hos partene i varslingssaker, slik at veiledningen som gis, oppfattes nøytral og reell, sier Olsen.

Hun legger til at det er viktig at ombudet blir godt kjent og er lett tilgjengelig.

Olsen mener at et ombud også vil bli en viktig bidragsyter til å dempe konflikt-nivået i varslingssaker.

– Det å ha et eget varslingsombud vil kunne bringes inn for ombudet i stedet for at varslere tar saken gjennom media for å bli hørt. Det ville nok dempet konfliktnivået, eller redusert muligheten for at konflikter kunne oppstå, sier hun.

Kollega Geir Krogh som står i spissen for 300 medlemmer i Norges Politilederslag, har personlig tvilt seg frem til at et varslingsombud slik utvalget foreslår, ikke er veien å gå.

– Det er svært viktig å styrke varslingsinstituttet i arbeidslivet, og et eget ombud kan være veien å gå. Jeg tror imidlertid ikke at et varslingsombud slik utvalget foreslår er den beste løsningen. Oppgavene og rollen som er tiltenkt, kan like gjerne dekkes av Arbeidstilsynet eller i noen tilfeller andre aktører vi allerede har, for eksempel verneombud eller bedriftshelse-tjeneste, sier Krogh.

Han peker på at utvalget legger vekt på at Arbeidstilsynet må være nøytralt overfor aktørene i sakene det behandler.

*Parat-leder, Vegard Einan.
Foto: Parat.*

*Parats nestleder,
Unn Kristin Olsen.
Foto: Trygve Bergsland.*

*Leder for Norges Politilederlag, Geir Krogh.
Foto: Politilederne.*

– Men dette vil jo også gjelde et varslingsombud dersom det skal gi råd og veiledning til alle parter i en varslingssak.

Krogh vil ikke stenge døren helt for at det kan være hensiktsmessig med at et eksternt ombud som vurderer om varslingssaker er håndtert på riktig måte, men ikke driver rådgivning i enkeltsaker, kan være fornuftig.

– Det viktigste er imidlertid å utvikle god hverdagsledelse på arbeidsplassen. Kritikktverdige forhold må påpekes med en gang de dukker opp, og håndteres på lavest mulig nivå. En god håndtering av kritikktverdige forhold før de blir et u håndterlig problem, reduserer behovet for varslinger. Selv har jeg en nullvisjon for varslinger, sier Krogh, tidligere politistasjonssjef i Follo.

Nei til mer byråkrati

På toppen i Parat er det liten tvil om at et eget varslingsombud er et blindspor, og at det er mer effektivt å ruste opp Arbeidstilsynet.

Parat-leder Vegard Einan mener Arbeidstilsynet har for lite ressurser til å overkomme alle oppgavene det er tiltenkt.

– Sentralt i Parat mener vi det er bedre å styrke Arbeidstilsynet enn å opprette et ombud for varslingssaker. Vi mener Arbeidstilsynet har for lite ressurser. Samtidig er det

den institusjonen som sitter på den lengste og mest inngående erfaringen om arbeidslivet. Tilsynet har jo allerede i dag har en veiledningsplikt når det gjelder regelverket i arbeidsmiljøloven. La oss derfor heller styrke Arbeidstilsynet ytterligere og se resultatene av dette før vi innfører en ordning som vil kreve mer byråkrati og kostnader, sier Einan.

Delt syn

Også utenfor Parat og YS er det delte syn på de ulike forslagene til varslingsutvalget. Både YS, LO, Unio og NHO støtter utvalgets forslag om et varslingsombud med noen forbehold. Politiets Fellesforbund er veldig klare i sin høringsuttalelse.

– Vi mener at hvis samfunnet virkelig tar varsling på tilstrekkelig alvor, er også samfunnet best tjent med å etablere et varslingsombud, heter det i høringsuttalelsen.

Akademikerne er på sin side enige med Parat sentralt i at det beste er å styrke Arbeidstilsynet.

– Vi er opptatt av at saker løses på så lavt nivå som mulig. Å løfte en varslersak til et ombud, kan innebære større distanse og muligheter for ansvarsfraskrivelse for de lokale parter enn om de håndterer saken selv. Vi tror derfor det er en bedre modell å styrke det lokale arbeidet samt å utvide Arbeidstilsynets oppgaver på varslingsområdet, sier leder for Akademikerne Kari Sollien. ■

Varslingsutvalgets mål og forslag

Et hovedmål for god håndtering av en varsler-sak er at både varsleren og den eller dem det varsles om, fortsetter i virksomheten i etterkant av prosessen. Det er derfor viktig at sakene løses på lavest mulig nivå, slik at partene klarer å ha gode relasjoner etter at saken er avsluttet.

Viktige forslag for å få å verne og forbedre varslerinstituttet er:

- Opprettelse av et varslersombud som skal gi råd, støtte og bistand til varslere i konkrete saker. I tilfeller hvor ombudet blir kjent med svært alvorlige varslingssaker av stor samfunnsmessig betydning, bør det kunne ta initiativ til uavhengige undersøkelser.
- Etablering av en egen nemnd for varslingssaker som skal ta standpunkt til om det har funnet sted gjengjeldelse mot varsleren eller brudd på arbeidsgivers aktivitetsplikt, og som skal kunne gi erstatning og oppreisning til varsleren.

Utvalget er delt på dette punktet, og mindretallet mener vurdering av slike forhold skal tilligge domstolene.

Utarbeidelse av en egen varslingslov

Den skal i første rekke regulere etableringen av varslingsombudet og varslingsnemnda og disse organenes ansvar og myndighet. Varsling i arbeidsforhold skal likevel fortsatt reguleres i arbeidsmiljøloven.

Adgangen til oppreisning og erstatning bør utvides og nivåene heves. Det er med andre ord nok å ta tak i for arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie når hun skal avgjøre skjebnen til varslingsutvalgets forslag. Men ifølge Gro Ørsal i departementets kommunikasjonsavdeling er det fortsatt uvisst hva som blir de politiske forslagene som følge av varslingsutvalgets arbeid. ■

Kilde: NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern.

Parats aksjon mot menneskehandel

Nestleder i Parat Kabinforbund, Sissel Vian, sier hun er storfornøyd med resultatet etter workshop om temaet trafficking i begynnelsen av november og mener de har kommet et stort skritt videre.

Av Knut-Erik Mikalsen

Forbundet har bestemt seg for å sette seg i førersetet for å få problemene rundt den voksende internasjonale kriminelle aktiviteten opp som et tema og mener ansatte i luftfarten kan spille en nøkkelrolle i slike saker.

Initiativ til politisk prosess

Parat Luftfart presenterte en sak om temaet i forrige utgave av bladet og forbundet har satt seg fore å få på plass opplæring for luftfartsansatte for å avdekke menneskehandel, og rutiner for håndtering av slike saker. Det er den internasjonale organisasjonen for sivil luftfart, ICAO, som har satt i gang denne prosessen som Parat nå følger opp i Norge.

Møtet i regi av kabinforbundet samlet representanter fra Samferdselsdepartementet, NHO Luftfart, Avinor og Kripos.

Utfordringen for Parat Kabinforbund har vært å få sentrale politiske myndigheter til å interessere seg for saken og bli med på prosessen for å få stanset den voksende menneskehandelen som forbundet også tror skjer i Norge.

Sissel Vian og prosjektgruppen fikk en åpen invitasjon fra Samferdselsdepartementet under møtet der de ble bedt om å rette en skriftlig henvendelse om prosjektet til departementet, slik at det kan vurdere å starte en politisk prosess rundt saken. Departementet ønsket seg en felles henvendelse, fra arbeidstakere og arbeidsgivere.

– Vi ble veldig glad for denne anmodningen, og den skal vi selvsagt følge opp. Det naturlige vil nok være å ta kontakt med NHO Luftfart slik at vi kan få rettet en felles henvendelse til departementet, slik departementet ønsker, sier Vian.

Parat Kabinforbunds prosjektgruppe for trafficking-aksjonen. Fra venstre Christian Møller (Widerøe), Sissel Vian (nestleder Kabinforbundet og Widerøe), Martinus Røkkum (SAS), Marit Lindén (Norwegian) og Dag Alexander Horrigmo (Thomas Cook). Foto: Knut-Erik Mikalsen

Norge som foregangsland

Hun sier at en slik henvendelse kan komme til å bli sendt allerede over nyttår og mener ansatte på alle flyplasser og flyselskaper bør bli opplært i hvordan man skal avdekke og melde mistanke om at passasjerer blir transportert mot sin vilje for å bli brukt som slaver i sexindustrien.

– Tenk hvor mange øyne som da vil være rettet mot denne virksomheten. Bare i tilknytning til Gardermoen jobber det 15 000 personer, sier Vian, som ønsker Norge skal bli et foregangsland i Europa når det gjelder aksjonen mot trafficking.

Hun etterlyste også en varslingsmulighet, slik at det skal være enkelt for ansatte å kontakte riktig instans dersom de under jobb i kabinen får mistanke om at en, eller flere av passasjerene er med i flyet mot sin vilje.

Sjefinstruktør i Widerøe, Siv Heidi Breivik, sier prosessen mot trafficking etter hennes mening vil virke motiverende for flyselskapenes ansatte.

– Det vil gi en følelse av mening å gjøre noe som er viktig for andre mennesker. Det vil igjen positivt påvirke prestasjonene på andre områder, sier Breivik.

Politioverbetjent Thomas Andrew Ny fra Kripos sier Norge etter hans mening ikke bare er ledende i Europa, men i verden, hva angår arbeid mot trafficking.

– Vi er organisert slik at alle politistrikt, spesielt de som har flyplasser i sitt område,

skal ha en egen menneskehandelsgruppe som skal være spesialister på dette feltet. Selv om dette feltet må kjempe om ressursene med det viktige arbeidet mot narkotikasmugling, går utviklingen i riktig retning siden vi nå også har et nordisk politisamarbeid på dette området, sier Ny.

Varslingsrutiner

Han anmoder Parat Kabinforening om å satse på å få til enkle varslingsrutiner i trafficking-saker.

– Kabinansatte ønsker å kunne beholde sin anonymitet i saker der de varsler om mistanke om at passasjerer som er ofre for menneskehandel.

Til det sier Ny at det er politiets oppgave å skaffe til veie bevis som kan dokumentere at menneskehandel har funnet sted, og at det ikke vil være naturlig at kabinansatte skal være nødt til å stille opp i retten som vitne i en sak som kanskje involverer utenlandsk mafia.

– Politiets oppgave i slike saker er å ta bakmennene, slik at ofrene selv slipper å stå frem når sakene havner i retten. Jeg vil anmode alle i luftfarten som mistenker at de står overfor en kriminell handling som det å smugle mennesker innen land eller over grenser, om å melde fra til politiet. Overlat så til politiet å drive etterforskningen. Det å varsle er ikke noe problem, sier Ny.

Parat Kabinforbund tar sikte på å følge opp temaet på et nytt møte tidlig i 2019.

Parat ber KrF kreve pensjon fra første krone

Én million nordmenn kan miste muligheten for bedre pensjon, dersom KrF ikke tar kravet om pensjonsopptjening fra første krone med inn i regjeringsforhandlingene. Leder i Parat, Vegard Einan, er sterkt uroet av spekulasjoner om at KrF vil droppe dette kravet.

Av Trygve Bergsland

Einan sender en krystallklar oppfordring til KrF og Ropstads forhandlingsdelegasjon om å stå opp for de aller svakeste i pensjonsmarkedet. – Parat forventer at Ropstad og KrF forlanger at Solberg-regjeringen går med på en ordning som sikrer pensjonsopptjening fra første krone, sier han.

Senterpartiet må si i fra

Parats leder er sterkt uroet av et Aftenpostens oppslag, der det spekuleres i om KrF vil droppe prioritering av dette kravet når de nå er i forhandling med regjeringspartiene. – Ap og SV har gjort det helt klart hvor de står. De støtter opp om kravet om pensjonsopptjening fra første krone, men Senterpartiet har vært uklare. Det vil styrke saken om Senterpartiet nå sier

klart fra hvor de står. Slik situasjonen er nå, spres det fra ulike arbeidsgiverhold rykter om at Senterpartiet er skeptiske til pensjonsopptjening fra første krone, sier Einan.

Ryktene om Senterpartiets skepsis til pensjonsopptjening fra første krone, er ifølge Einan knyttet til påståtte økonomiske utfordringer dette vil få for bønder som har stort forbruk av midlertidige ansatte og sesongarbeidere. – Jeg oppfordrer Senterpartiet til å gjøre det klart at partiet i denne saken står opp for prinsippene om likhet og rettferdighet. Om Senterpartiet kommer med slik klargjøring nå straks, vil dette styrke KrFs muligheter til å presse regjeringspartiene til å gi etter, sier Einan..

Leder i Parat, Vegard Einan

Erik Kollerud (i midten), sammen med nestlederne Hans-Erik Skjæggerud og Monica Paulsen. Foto: Siv Bjelland

Ny ledelse i YS

YS-kongressen har valgt Erik Kollerud til ny YS-leder etter Jorunn Berland. Hans-Erik Skjæggerud og Monica A. Paulsen er valgt til henholdsvis 1. og 2. nestleder.

Av Lill Jacqueline Fischer

Tidligere Parat-leder, Hans-Erik Skjæggerud er ny 1. nestleder i YS på heltid.

– Vår ambisjon er å styrke YS som hovedorganisasjon gjennom å utvikle samarbeidet internt i YS på en bedre måte, sier Skjæggerud.

Kollerud sier automatisering, robotisering og kunstig intelligens vil påvirke arbeidsdagen til våre medlemmer.

– Mennesker skal løse nye oppgaver. Da blir det avgjørende at arbeidstakerne settes i stand til å utføre disse, sier den nye YS-lederen.

Utsatt ferie uten lønn

Etter råd fra Infotjenester nekter arbeidsgiver å gi ny ferie med lønn til en ansatt som ble syk i ferien og som ba om ny ferie. Ny ferie ble innvilget, men med trekk i lønn. Parat-advokat mener Infotjenester feilinformerer.

Av Lill Jacqueline Fischer

Infotjenester mener arbeidsgiver ikke skal betale sykepenger fordi den ansatte ikke varslet arbeidsgiver om sykdommen første sykedag. Ifølge Infotjenester får en først sykepenge fra den dagen arbeidsgiver blir varslet om sykefraværet.

Infotjenester driver blant annet med rådgivning innenfor arbeidslivsspørsmål. Om lag 10 000 arbeidsgivere benytter seg av Infotjenester og de har om lag 45 000 henvendelser i året.

Ferielovens bestemmelser om at en har rett til ny ferie dersom en er syk i ferien, gjelder ifølge Infotjenester kun rett til feriefritid.

Parats advokat, Andreas Moen, mener Infotjenester tar feil.

– For å få utsatt ferie må arbeidstaker både ha gyldig legeerklæring og melde så fort arbeidet er gjenopptatt, sier Moen.

Parat-advokaten sier at det i den gamle folketrygdloven, som gjaldt fram til 1997, sto klart at man hadde rett til sykepenger ved utsatt ferie, og at meldeplikten var knyttet til fravær fra arbeid. Og i forarbeidene til ferieloven er det også forutsatt at en arbeidstaker som lovlig utsetter ferie også har krav på sykepenger.

– For at retten til å kreve utsatt ferie skal ha noen realitet, må jo arbeidstakeren sikres en økonomisk kompensasjon, sier Moen og legger til at det i rundskrivet til NAV står tydelig at arbeidsgiverperioden for sykepenger gjelder fra den dagen ferien blir utsatt.

Infotjenester er uenige og mener de ikke feilinformerer. Les mer på parat24.com.

Konsekvensene av Norwegian-saken i Høyesterett

Leder i Parat, Vegard Einan, redegjorde under YS-konferansen for hvilke konsekvenser Norwegian-saken vil kunne få for norske arbeidstakere. Uansett utfall av saken, mener Einan dommen vil være avgjørende for hele norsk arbeidsliv.

Av Trygve Bergsland

Høyesteretts har behandlet saken om hvem som har det reelle arbeidsgiveransvaret for piloter og kabinansatte i Norwegian Air Shuttle ASA.

– Ansatte, uansett bransje, er avhengig av reell innflytelse og rettigheter der verdiskapningen skjer og der de kan være med på å påvirke egen arbeidssituasjon. Dette er ikke mulig i et bemanningsselskap slik selskapet i dag er organisert, sier Einan.

Høyesterett kan avgjøre uten innblanding fra Stortinget

Han sier rettigheter ansatte har knyttet til lov- og avtaleverk er mindre verdt i et bemanningsselskap, så lenge morselskapet i realiteten har full kontroll og styring.

– Vi mener dagens lovverk er bra nok og at vi derfor vil vinne frem med saken i Høyesterett. Dersom Høyesterett mot formodning er uenige med oss må vi gå til Stortinget for å endre, eller klargjøre lovverket, sier Einan.

I en påfølgende debatt under YS-konferansen mellom Arild Grande (Ap) og Heidi Nordby Lunde (H) er de begge enige om at dette er noe Stortinget må ta stilling til dersom Parat ikke når frem i Høyesterett.

– Jeg er samtidig avventende til et eventuelt forslag fra Arbeiderpartiet i Stortinget. Problemet er at Grande og Arbeiderpartiet ofte går for langt, og ikke foretar grundige nok utredninger før forslagene legges frem for Stortinget, sier Nordby Lunde.

Grande mener imidlertid Høyre systematisk går i mot alle forslag fra Arbeiderpartiet i saker som gjelder forbedring av norsk arbeidsliv og han bruker Aleris-saken som eksempel.

– Jeg er helt enig i at det er uansvarlig av Aleris å ansette på individuelle kontrakter som selvstendig næringsdrivende. Problemet i Stortinget oppstår når Arbeiderpartiets forslag går for langt i å legge hindringer i veien for arbeidsgivers rettigheter, sier Nordby Lunde.

Arild Grande (Ap) og Heidi Nordby Lunde (H) i heftig diskusjon under YS-konferansen. Foto: Trygve Bergsland.

Stemplet og godkjent som likestilt

Det måtte en dame fra Drammen til for å få satt arbeidet med likestilling og mangfold i system på Sørlandet. Helle Mellingsen (39) har vært prosjektansvarlig for prosjektet Likestilt arbeidsliv og som i år ble tildelt YS-likestillingspris 2018.

Av Lill Jacqueline Fischer

Prosjektet har utarbeidet en sertifiseringsordning for likestilling og mangfold i arbeidslivet.

–Det er utrolig gøy å få prisen, det er stas å få anerkjennelse for den jobben vi gjør, sier en smilende Helle Mellingsen.

Landsdelen dårlig på likestilling

Sørlandet skårer lavt på Statistisk sentralbyrås nøkkeltall for likestilling. Dette mener Mellingsen kan forklares dels med at det er en konservativ region hvor konservativ kristendom står sterkt, og dels med at det er et område med mye tungindustri.

–Vi hadde en innmari god ide, og har fått bevilget midler til prosjektet over statsbudsjettet i to år. I tillegg til fylkeskommunale midler, sier Mellingsen.

Sertifisering

Likestilt arbeidsliv er pilotprosjekt som har etablert en sertifiseringsordning for likestilte virksomheter. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Vest-Agder Fylkeskommune, Aust-Agder Fylkeskommune, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Næringsforeningen i Kristiansandsregionen. De første 15 virksomhetene ble sertifisert 5. juni 2018.

Hensikten med sertifiseringsordningen er å stimulere til planmessig og langsiktig arbeid med likestilling og mangfold i virksomhetene. Ordningen angir noen generelle målsetninger, men virksomhetene må selv konkretisere hvordan målene skal oppnås.

Lønnsvekst og nye arbeidsplasser i USA

250 000 nye arbeidsplasser er skapt i USA, og lønnsveksten er den kraftigste på nesten ti år. Det viser nye tall som er lagt frem av det amerikanske arbeidsdepartementet.

Samtidig viser departementets tall at arbeidsledigheten ligger stabilt på 3,5 prosent, som er det laveste nivået på 50 år. Gjennomsnittslønna i tredje kvartal anslås å ha vært 3,1 prosent høyere enn i samme periode i fjor. @NTB

Google-protest mot seksuell trakassering

Hundrevis av Google-ansatte la i høst ned arbeidet i protest mot selskapets håndtering av seksuell trakassering. Deltakerne i protesten mener Google-ledere som er blitt anklaget for seksuell trakassering, har fått altfor mild behandling.

Googles toppsjef Sundar Pichai opplyste nylig at 48 ansatte i selskapet har fått sparken som følge av seksuell trakassering de siste to årene – uten at de mottok sluttpakker. @NTB

Polske høyesterettsdommere tilbake på jobb etter EU-dom

Flere av de polske høyesterettsdommerne som tidligere i år ble pensjonert mot sin vilje, har møtt på jobb etter at EU-domstolen slo fast at de må gjeninnsettes. Dommerne måtte gå av da Polen i april innførte en ny lov som senket pensjonsalderen for høyesterettsdommere fra 70 til 65 år.

Det er EU-kommisjonen som har brakt Polens omstridte rettsreformer inn for EU-domstolen i Luxembourg. Kommisjonen mener de er i strid med prinsippet om domstolenes uavhengighet. @NTB

Tyskland må tiltrekke seg arbeidskraft

Den tyske koalisjonsregjeringen vil lette på innvandringsloven for å tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft. Blant forslagene er å gi godt tilpassede migranter som har kommet seg ulovlig inn i landet, en mulighet til opphold.

Arbeidskraft fra EUs 500 millioner mennesker er ikke tilstrekkelig for å holde tysk økonomi i gang, bemerket koalisjonen. @NTB

EU til Ryanair: Dette er ikke en jungel

EU-kommisjonen gjør det klart at også Ryanair må følge reglene i arbeidslivet. Ryanairs administrerende direktør Michael O'Leary får en kraftig irettesettelse fra EUs arbeidskommissær Marianne Thyssen.

– Jeg er ikke mot Ryanair eller mot lavprisselskapenes forretningsmodell. Men med stor suksess følger stort ansvar. Det indre marked er ikke en jungel. Det har klare regler, sier Thyssen i en pressemelding.

Ansatte skal slippe å måtte forhandle om respekt for EUs lover og regler, understreker EU-kommisssæren. @NTB

Informasjon til Parat-medlemmer under 35 år

Tilbakemeldinger fra medlemmer viser at det er en del usikkerhet rundt Parat UNG. Vi ønsker derfor å presisere og synliggjøre at alle medlemmer i Parat under 35 år automatisk er en del av Parat UNG. Dette gjelder også medlemmer i Parats underorganisasjoner som for eksempel ThsF, Parat Media, Parat forsvar og Farmasiforbundet.

Av: Ina Hansen, nestleder i Parat UNG

Hva er Parat UNG, og hvorfor har vi egne tillitsvalgte?

Parat ønsker å synliggjøre unge og vil at de skal høres i arbeidslivet. Parat UNG har derfor eget styre, egne regionkontakter og egne delegater på Parats landsmøte. Lederen i Parat UNG-styret er også en del av hovedstyret i Parat. I tillegg har regionkontaktene egne plasser i Parats fem regionutvalg, og delegatene har talerett på landsmøtet. På denne måten er vi unge med på å påvirke og blir hørt.

Styret i Parat UNG:

Ansvar	Navn	E-post
Leder	Idar Gundersen	idar.gundersen@outlook.com
Nestleder	Ina Maria Hansen	ina.hansen@live.no
Styremedlem og økonomiansvarlig	Ann Charlotte Hærum Egge	charlottehaerum@gmail.com
Styremedlem og regionkoordinator	Dennis Scott	dennis.scott991@gmail.com
Styremedlem og PR-ansvarlig	Remi Frog	remi.frog@gmail.com
Vara	Kari Nestaas	paratungvest@gmail.com

Et av medlemmene i styret er også en del av YS Ung-nettverket.

Regionkontaktene:

Region	Navn	E-post
Nord	Terje Roland	terje.grytdal.roland@domstol.no
Sør	Abishek Banstola	abishekbastola@gmail.com
Øst	Gry Haakenstad	paratungost@gmail.com
Vest	Kari Nestaas	paratungvest@gmail.com
Midt	Camilla B. Tiller	camilla.tiller@gmail.com

Regionkontaktene arbeid

Regionkontaktene er med på regionmøter og arbeid knyttet til samme, de sender også innspill og tilbakemeldinger til hovedstyrets arbeid.

Regionkontaktene arrangerer i tillegg aktiviteter og treff i hver region for medlemmer under 35 år. Her prioriteres nettverksbygging, synliggjøring av Parat UNGs arbeid og å engasjere medlemmene.

Treffene er gratis, uformelle og åpne for alle Parats medlemmer under 35 år, eller alle som er nysgjerrige på et medlemskap i Parat. Invitasjonene blir sendt ut på e-post, og du kan melde deg på direkte til regionkontakten eller gjennom parat.com.

Parat UNG i media

Vi som tillitsvalgte jobber daglig med å holde oss oppdaterte og synlige i media, der vi har valgt å satse på Facebook-siden vår Parat UNG. Her deler vi interessante artikler, innlegg og lar medlemmene bli bedre kjent med oss.

Parat UNG-samling

Hvert år arrangerer vi UNG-samling, noe som er årets høydepunkt for Parat UNGs medlemmer. Her blir det holdt årsmøte, aktuelle foredrag, nettverksbygging og en rekke andre aktiviteter. Det er plass til 50 deltakere på samlingene som er gratis for deltakerne.

De siste årene har vi hatt samlinger i Røros, Voss, Lofoten, Stavanger, Kristiansand og Molde. Se gjerne videoer og bilder på Facebook-siden vår og, ikke minst, meld deg på neste samling for en uforglemmelig opplevelse.

Ta gjerne kontakt med din regionkontakt eller en av medlemmene i styret. Vi setter stor pris på innspill til aktiviteter, politisk arbeid og alle andre henvendelser. ■

Vegard Einan er valgt som ny leder i Parat, og Unn Kristin Olsen er valgt som ny nestleder. Foto: Trygve Bergsland/Parat.

Under Parats landsmøte i Bergen ble Vegard Einan valgt som ny leder og Unn Kristin Olsen valgt som ny nestleder. Einan rykker dermed opp og tar over etter Hans-Erik Skjæggerud, som har ledet Parat de siste ti årene.

Av Trygve Bergsland

Leder i Parat, Vegard Einan (41), er samboer og har to barn. I dag har de bosatt seg på Jessheim i Akershus, men Einan kommer opprinnelig fra Sørvær i Finnmark. Han har bakgrunn som kabinansatt og tillitsvalgt i SAS, i tillegg studerer han til en master of management på BI.

Nestleder i Parat, Unn Kristin Olsen (46), har to barn på 26 og 20 år. Olsen bor og kommer fra Bergen og er utdannet økonom. Hun jobber i politiet, hovedsakelig innenfor sivil rettspleie. Olsen har hatt en rekke tillitsverv sentralt, lokalt og på regionalt nivå

i Parat. De siste seks årene har Unn Kristin Olsen vært leder av Parat i politiet.

Nytt hovedstyre i Parat

I tillegg til Vegard Einan og Unn Kristin Olsen vil Parats hovedstyre i den kommende treårsperioden bestå av:

Anneli Nyberg
Jannike Hanssen
Emma Pettersen
Johan Hovde
Ragnar Christiansen
Idar Gundersen (Parat Ung)
Thomas Lilloe (ansattrepresentant)
Annbjørn Nærdal (ansattrepresentant)

Det er også valgt varamedlemmer i følgende rekkefølge:

1. Paal Herman Seivaag
2. Hilde Margrethe Bjørklund
3. Ronny Kjøsø
4. Arvydas Dragonas

Vararepresentant til Parat UNG er Ina Marie Hansen.

Ansattes vararepresentanter er følgende:

1. vara, Marianne Hårtveit
2. vara, Isabelle Holtsmark

Krav om pensjon fra første krone

Parats leder, Vegard Einan, sier pensjon er utsatt lønn.

– Det vil være helt utenkelig å kreve at du skal tjene minst 100 000 kroner før du får utbetalt lønn. I dag er det slik i private virksomheter at man må tjene 96 000 kroner før man får pensjonsopptjening, sier Einan.

Han sier dette er dramatisk for dem som tjener minst og dem med korte kontrakter. – Dette er tema i forhandlingene mellom Krf og regjeringspartiene. Det er derfor viktig at Parats landsmøte gir Krf en tydelig beskjed om at dette er et tema som har stor og avgjørende betydning for mange norske arbeidstakere, sier Einan som fikk hele landsmøtet med seg.

Landsmøtet avviste EØS-kritisk forslag

Under arbeids- og samfunnspolitisk debatt ble det fremmet et forslag om å vurdere en annen tilknytning til EU enn den Norge i dag har gjennom EØS-avtalen. Forslaget ble imidlertid nedstemt med 134 mot 24 stemmer.

Tidligere forbundsleder, Hans-Erik Skjæggerud, advarte mot forslaget, men sier at ulike sider ved EØS er et tema som organisasjonen bør følge opp i tiden fremover.

Forsvars veteraner som en ressurs

Leder for Parat forsvar, Johan Hovde, sier det norske samfunnet og arbeidslivet i større grad må anerkjenne veteranenes kompetanse, noe han fikk landsmøtet med på. – For oss som en ny underorganisasjon i Parat er det viktig å løfte frem denne gruppen som vi finner overalt i arbeidslivet. Når landsmøtet i Parat nå så tydelig anerkjenner veteranene og deres innsats og kompetanse, varmer dette et forsvarshjerte, sier Hovde.

På initiativ fra Parat forsvar vedtok landsmøtet følgende uttalelse:

Norge har lang tradisjon for å delta i internasjonale operasjoner. Gjennom flere tiår har Forsvaret sendt personell ut i oppdrag i fredens tjeneste. Siden andre verdenskrig har 100 000 norske kvinner og menn deltatt i internasjonale operasjoner.

(...) Mange veteraner opplever at deres kompetanse dessverre ikke blir verdsatt eller forstått av arbeidsgivere når de søker arbeid etter endt tjeneste. Dette er i første rekke et problem for veteranen selv, men kan også bli en samfunnsutfordring dersom vi som storsamfunn ikke nyttiggjør oss av den kompetansen og arbeidskraften veteranene representerer.

Den kompetanse veteraner opparbeider seg er verdifull i arbeidslivet, og arbeidsgivere må i større grad anerkjenne og respektere det kompetansemangfoldet veteranene tilfører arbeidsplassen. Parat vil aktivt jobbe for å løfte frem veteranene og deres interesser i aktuelle fora.

Leder for Parat forsvar, Johan Hovde. Foto: Trygve Bergsland.

God hverdagsledelse

Leder i Norges Politilederslag, Geir Krogh, fikk med seg landsmøtet der det ble besluttet at Parat skal jobbe for talentutvikling, rekruttering og videreutvikling av ledere på alle nivå og fagområder.

– Det er mange ledermedlemmer i Parats medlemsgrupper. Det er derfor viktig at Parat er opptatt av ledelse og lederes lønns- og arbeidsvilkår. Vi må vise at Parat tar lederes utfordringer på alvor, og at dette er den rette fagorganisasjonen for ledere på alle nivå og fagområder, sier Krogh.

Leder i Norges Politilederslag, Geir Krogh. Foto: Trygve Bergsland.

Mer målrettet effektivisering av det offentlige

Tillitsvalgt på Universitetet i Stavanger, Sara Nustad Mauland, fikk landsmøtet med på å kreve at Stortinget vedtar budsjetter som sikrer effektiv og målrettet effektivisering av offentlig sektor – samtidig som sektoren kan ivareta sine lovpålagte oppgaver.

– Universitetet i Stavanger fikk, som en del av krisepakken for vestlandsregionen, flere studieplasser. Samtidig ble vi pålagt akkurat de samme kuttene som resten av offentlig sektor. Det er å gi med den ene hånden og ta med den andre, sier Mauland.

Parats landsmøte mener de generelle kuttene gjør det vanskelig å iverksette større omstillingsprosesser som krever store investeringer i dag, men som kan generere bedre og mer kostnadseffektive offentlige tjenester i fremtiden.

Tillitsvalgt på Universitetet i Stavanger, Sara Nustad. Foto: Trygve Bergsland.

Språkutfordringer i olje- og gasssektoren

Manglende språkkunnskaper skaper store utfordringer i norsk olje- og gasssektor. Parats landsmøte sluttet seg til en resolusjon fra bedriftsklubben i Isonor Industrier og mener det må sikres god kommunikasjon på arbeidsplassen.

– En forutsetning for god kommunikasjon er at alle arbeidstakere kommuniserer med samme språk. Arbeidsspråket på norsk olje- og gasssektor, samt landanlegg, må være norsk, med engelsk som alternativ, heter det i grunnlaget for landsmøtevedtaket.

Sunnere mat på jobb

Ina Marie Hansen fra Parat Ung fikk med seg landsmøtet på en oppfordring til å gå i dialog med arbeidsgiver for at ansatte skal få et sunt alternativ når de jobber overtid.

– Vi vil også at Parat vurderer å arrangere kurs i kosthold og riktig ernæring for tillitsvalgte og medlemmer. Det handler ikke om å holde seg slank, det handler om å fylle riktig drivstoff på tanken, for et jevnere blodsukker gjennom arbeidsdagen, noe som vil kunne føre til mer effektivt arbeid, sier Hansen.

Bang-Johansen utnevnt til æresmedlem i Parat

Leder av Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF), Gerd Bang-Johansen, er utnevnt som æresmedlem i Parat. Parats tidligere leder, Hans-Erik Skjæggerud, overleverte æresbevisning og gullnålen.

Skjæggerud sier det var urettferdighet som fikk Bang-Johansen til å engasjere seg.

– Som tannhelsesekretær hos skoletannlegen ble hun trukket 14,8 prosent i lønn på grunn av sommerferieukene, sier han.

Under Bang-Johansens ledelse har tannhelsesekretærer blitt invitert til å skrive lærebøker for fremtidens tannhelsesekretærer.

– Hun er også Parats ansikt utad i kommunesektoren. Hun fronter utdanning og at det skal lønne seg økonomisk med utdanning, sier Skjæggerud.

Gerd Bang-Johansen og Hans-Erik Skjæggerud. Foto: Trygve Bergsland.

For mange er nok Gerd Bang Johansen mest kjent for sitt arbeid med kvikksølv sakene knyttet til yrkesskadeerstatning, Norges forbud mot kvikksølv og kvikksølvforbindelser. Senere også forbud mot å produsere, importere, omsette og bruke fem kvikksølvforbindelser i EU.

– Gerd Bang-Johansen har møtt i den amerikanske kongressen, deltatt på internasjonale faglige tannlegekongresser og inspirert tannhelsesekretærer i andre land til å ta kampen mot kvikksølv, sier Skjæggerud.

Skjæggerud utnevnt til æresmedlem

Avgått Parat-leder, Hans-Erik Skjæggerud, er utnevnt som æresmedlem i Parat. Vegard Einan delte ut gullnålen og æresbevisningen.

– Skjæggerud er en person mange av oss setter stor pris på. Parat har hatt en medlemsvekst på 45 prosent i hans lederperiode. Parat er en organisasjon som ofte ligger øverst på statistikken over saker i media, og vi lyttes til både på Stortinget og i regjeringskontorene, sier Einan.

Han sier det er mange som skal ha æren for at vi er der vi er i dag. – Vi er et forbund som fremhever god ledelse og takker og roser nå vår egen leder gjennom de siste ti årene, sier Einan.

Hans-Erik Skjæggerud og Vegard Einan. Foto: Trygve Bergsland.

Kurs i 2019

Parat har omlag 2200 tillitsvalgte og har et omfattende kurstilbud. Målet med kursene er å bistå alle våre tillitsvalgte slik at alle er i stand til å løse viktige oppgaver for medlemmene, samlet og hver for seg.

Av: Lill Fischer

De aller fleste avgjørelser som har betydning for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, tas i den enkelte bedrift. Det er et mål at flest mulig beslutninger skal tas på et lavest mulig nivå, slik ansatte og tillitsvalgtes medbestemmelse er nedfelt både i lov- og avtaleverket.

Ny grunnopplæring i Parat

Fra og med 2019 er ny modell for grunnopplæring i Parat gradvis innført. Opplæringen som tilbys alle nye tillitsvalgte, skal gi grunnleggende kunnskaper og verktøy for å fylle rollen på en god måte.

Tove Løhne er opplæringsansvarlig i Parat og leder arbeidet med å utvikle den nye kursmodellen.

– Vårt mål er at alle nye tillitsvalgte skal gjennomgå alle tre grunnkursene i løpet av det første året, sier Tove Løhne.

Grunnkurs 1 tar for seg rollen som tillitsvalgt og arrangeres av regionkontorene fra og med 2019. Her samles tillitsvalgte fra alle bransjer og sektorer. På Grunnkurs 2 og 3 er det tillitsvalgtrollen, i tillegg til lov- og avtaleverket som er tema. Disse kursene holdes sektorvis og samler tillitsvalgte fra hele landet.

Grunnkurs 2 og 3 vil fases inn i løpet av 2019, men som tillitsvalgt skal du melde deg på Trinn3 som tidligere. Det kan da hende at du kommer på Grunnkurs 2 og 3.

Utdanningsansvarlig i Parat, Tove Løhne. Foto: Lill Fischer.

Aktive kursdeltakere

I den nye grunnopplæringen er det lagt vekt på aktivisering, samarbeid og refleksjon. Omfanget av tradisjonelle forelesninger er begrenset, og hovedvekten er lagt på løsning av oppgaver i grupper. Mange av oppgavene har ingen klar fasit. – Kursdeltakerne må i tillegg til å benytte lov- og avtaleverk i stor grad bruke eget skjønn og tolkningsevne når oppgavene skal løses, sier Løhne.

Hun mener en slik tilnærming vil gi bedre og tryggere tillitsvalgte.

– Tillitsvalgtes oppgaver på arbeidsplassen har sjelden enkle svar, de krever tolkning, skjønn og refleksjon. Ofte kreves det en solid porsjon sunn fornuft, og da er det viktig at de tillitsvalgte har tro på egne evner, sier Løhne.

I oktober og november ble de første Grunnkurs 1 etter den nye modellen arrangert.

– Ut fra tilbakemeldingene ser det ut som om vi har truffet godt. Mange påpeker at de lærer mer ved å jobbe selv enn ved å høre på forelesninger, sier Løhne.

Hun forteller at en av deltakerne kom bort til henne og sa at han egentlig hadde tenkt å innta «kursposisjonen», sette seg ned med armene i kors og høre på mens han slappet av.

– Det fikk han ikke til på dette kurset, ler Løhne, på dette kurset kreves det aktivitet. ■

Les mer om kurs på side 31.

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2019

Januar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 14.–17. januar Nettverksrelasjoner og påvirkningsprosesser 10 studiepoeng, Scandic Victoria, Oslo
- 16.–18. januar Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 28.–30. januar Forhandlingsteknikk privat sektor og spekter, Sanner
- 30. januar–1. februar Konfliktåndtering - kommunikasjon og juss., Sanner

Februar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	1	2	3

- 4.–6. februar Grunnkurs 1* region midt og nord, Scandic Solsiden, Trondheim
- 4.–6. februar Forhandlingsteknikk stat, Olavsgaard
- 11.–13. februar Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Olavsgaard
- 28. februar–1. mars Parat- og Tariffkonferansen, Quality Airport Hotel

Mars

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

- 6. mars Ansettelsesråd stat, Park Inn
- 11.–13. mars Trinn3 stat, Olavsgaard
- 12.–14. mars Grunnkurs 1* region vest, Quality Hotel Edvard Grieg
- 18.–20. mars Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 20.–21. mars Thsf sentral- og landsstyremøte
- 25.–27. mars Forhandlingsteknikk for stat, Sanner

April

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5

- 1.–3. april Forhandlingsteknikk+lokale forhandlinger KS/Virke-Huk og Spekter helse, Olavsgaard

Mai

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

- 7.–9. mai Trinn3 privat og spekter, Olavsgaard
- 13.–15. mai Konfliktåndtering - kommunikasjon og juss., Sanner
- 21.–23. mai Trinn3 stat, Olavsgaard
- 22.–23. mai Parat Forsvar Kongress, Park Inn Gardermoen
- 22.–24. mai Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 27.–28. mai Retorikk, Olavsgaard

Juni

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

- 5.–6. juni Parat-stat-konferansen, Quality Airport Hotel

* erstatter trinn1-2

■ Deltidsstudier for tillitsvalgte

■ Fordypningskurs

■ Grunnopplæring

■ Konferanser

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2019

Juli

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

August

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

- 28.–30. august Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 28. august Temadag lokale forhandlinger i privat sektor, Parat sine lokaler
- 28.–30. august Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Sanner

September

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

- 2.–5. september Tariffavtaler og lønnsdannelse 10 studiepoeng, Scandic Victoria, Oslo
- 4.–6. september Grunnkurs 1* region nord og midt, Clarion Hotel The Edge, Tromsø
- 5.–6. september Parat lederkonferanse, Scandic Oslo Airport
- 10.–11. september Regionmøte Sør
- 12. september Ansettelsesråd stat, Park Inn
- 16.–17. september Regionmøte Midt, Trondheim

Oktober

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 18.–19. september Regionmøte Vest, Bergen
- 23.–24. september Regionmøte Øst, Oslo
- 25.–26. september Regionmøte Nord, Tromsø
- 9.–11. oktober Grunnkurs 1* region øst og sør, Tønsberg klubben
- 21.–23. oktober Konfliktthåndtering, kommunikasjon og juss, Sanner
- 23.–25. oktober Grunnkurs 1* region region vest, Quality Hotel Edvard Grieg
- 29.–31. oktober Trinn3 KS, Virke-Huk og spekter helse, Olavsgaard

November

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

- 4.–5. november Arbeidsgivers styringsrett, omstilling og nedbemanning - stat, Scandic Lillestrøm
- 7. november Parat Luftfartskonferanse, Quality Airport Hotel
- 11.–12. november Arbeidsgivers styringsrett, omstilling, permittering og nedbemanning - privat, Olavsgaard
- 20.–22. november Grunnkurs 1* region nord og midt, Scandic Solsiden, Trondheim
- 25.–27. november Trinn3 privat og spekter, Olavsgaard

Desember

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

- 25.–27. november Trinn3 stat, Olavsgaard
- 28.–29. november Retorikk, Olavsgaard
- 2.–4. desember Grunnkurs 1* region øst og sør, Olavsgaard
- 4.–5. desember Arbeidstid privat sektor, Olavsgaard

* erstatter trinn1-2

■ Deltidsstudier for tillitsvalgte

■ Fordypningskurs

■ Grunnopplæring

■ Konferanser

Øvrig kurs informasjon

Fordypningskurs

I tillegg til grunnopplæringen har Parat fordypningskurs innenfor de områdene som er viktig for vervet som tillitsvalgt på arbeidsplassen. Eksempler på dette er forhandlingsteknikk, lønnsforhandlinger, konfliktløsning, tale- og presentasjonsteknikk, retorikk, omstillinger og nedbemanning og arbeidstidsordninger.

– For å delta på fordypningskursene må de tillitsvalgte først ha gjennomgått grunnopplæringen eller ha tilsvarende kompetanse, sier Løhne.

Deltidsstudier

I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge arrangeres deltidsstudier som gir studiepoeng, og som består av én eller to samlinger, en obligatorisk oppgave og hjemmeeksamen. Tillitsvalgte kan ta inntil ett deltidsstudium hvert kalenderår. Våren 2019 arrangeres kurset «Nettverksrelasjoner og påvirkningsprosesser» og til høsten «Tariffavtaler og lønnsdannelse».

Nye websider

I løpet av høsten har «Parat kompetanse» blitt synlig på parat.com. Målet med endringen er å gjøre det lettere å finne frem på websidene.

Påmelding

Parat sender ut kursinvitasjon elleve uker før kursstart til tillitsvalgte som er i målgruppen for kurset.

Du må logge deg inn på «Min side» for å kunne melde deg på kurs. Her finner du også oversikt over hvilke kurs og konferanser du har deltatt på tidligere, og bekreftelse på nye kurs. Trenger du hjelp, tar du kontakt på e-post til medlem@parat.com.

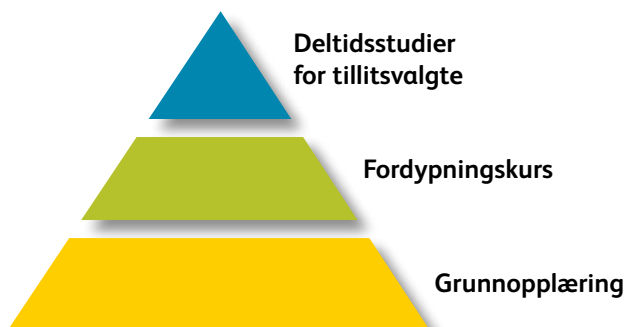
Har du spørsmål til kursene, send e-post til:

kurs@parat.com, eller ring Parat på telefon 21 01 36 00.

Du kan også ta direkte kontakt med kursansvarlige:

- Hege Thorud, 924 49 819
- Monica Bjørlo, 930 40 952

Kurspyramiden for tillitsvalgte i Parat

Møte med Stortingets lysmester

Mens politikerne nyter all oppmerksomhet rundt det politiske spillet som pågår i stortingssal og vandrehall, jobber flere hundre ansatte i kulissene. Bli med Paratmagasinet på besøk til de stortingsansatte.

Av: Sverre Vidar Bjørnholt. Foto: Gorm K. Gaare

”Mine kolleger er nærmest som familiedlemmer å regne.

Mellom 40 000 og 60 000 lyspærer må passes på rundt om i Stortinget. Driftstekniker Kok Wei Hung trives godt med oppgaven. Foto: Gorm K. Gaare.

Når stortingsrepresentantene reiser hjem på sommerferie, får Kok Wei Hung det travelt. Det er da lyspærene skal skiftes på Stortinget. Og de skiftes ut etter et nøye planlagt system. Noen skiftes etter et år, andre etter to og noen hvert tredje år. Han er usikker på om det er 40, 50 eller 60 000 av dem. Mange er det i alle fall, og hver og én har sin historie. For han merker hver eneste pære.

I stortingssalen, der debattene foregår og som vi kjenner fra utallige TV-sendinger, skifter Kok Wei Hung alle pærene hver eneste sommer. Det er en av rutinene for driftsteknikeren som blant annet er ansvarlig for nettopp de titusenvise av lyspærene rundt om i de mange rommene som utgjør arbeidsplassen Stortinget.

Han var 19 år i 1979 da han kom fra Hong Kong til Norge. Det var eventyrlysten som drev ham hit, og nær familie. Den første jobben var på kinarestaurant, på kjøkkenet.

– Mine venner i Hong Kong forsto ikke at jeg ville ut i verden, og Norge hadde de jo ikke hørt om, sier Hung.

Det var mens han jobbet i forsvaret, at noen fortalte ham om jobben på Stortinget. Den som tipset ham, mente at Hung ville passe aldeles utmerket til jobben som driftstekniker i vaktmesterteamet. Han var kjent for å fikse det meste. Og det har han holdt på med siden 2001. Så han er en skikkelig veteran i Stortingets korridorer.

– Her trives jeg veldig godt. Det er en koselig og god arbeidsplass. Alle hilser på alle. Det er en trygg arbeidsplass og et veldig godt arbeidsmiljø. Mine kolleger er nærmest som familiemedlemmer å regne. Jeg passerer snart 60 år og håper jeg er så heldig at jeg får bli her på huset frem til jeg går av med pensjon, sier han.

Det er ikke bare lypærer han har ansvaret for. Han inngår også i teamet som har ansvaret for arrangementer. Det betyr at når kongehuset er representert, eller det er offisielle besøk fra utlandet på Stortinget, så ruller han ut den røde løperen, sørger for at rett flagg henger på flaggstengene, og at korrekte møbler og annet som hører til det seremonielle, er på stell. Når det er internasjonale politiske møter som blant annet Nordisk råd, så har Kok Wei Hung en finger med i spillet for at arrangementet skal flyte friksjonsfritt.

Arbeidsdagen kan bli ganske lang når parlamentet er på sitt mest hektiske. Han går i et tredelt vaktskjema, hvorav en av vaktene er fleksibel alt etter hva som skjer på Stortinget.

Han føler at det å ha en organisasjon som Parat i ryggen gir ham ekstra trygghet. Og at det er noen som tar vare på ham om noe problematisk skulle skje. For Kok Wei Hung har det i alle år vært en selvfølge å være tilsluttet en arbeidstakerorganisasjon.

Vi forlater driftsteknikeren og hans mange lypærer. Så legger vi ut på en lengre vandring i husets mange korridorer. Vi trenger skikkelig veiviser for å finne frem til Ellen Hjorth Bergli. Hun er referent, altså en av dem som sitter rett under stortingspresidenten når det er møter i stortingsalen. Ellen sørger for at hvert eneste ord som bli sagt der noteres og skrives for historiebøkene. Det er Grunnloven som har bestemt at det skal være slik. Det er 22 referenter ansatt på Stortinget.

Tidligere var det stenografer som gjorde den jobben. Nå noterer referentene og støtter seg ellers til lydfiler og videoopptak fra møtene.

– Stortinget er et spennende sted å jobbe. I min jobb som referent får jeg holde på med det jeg trives best med, språk og det å skrive, sier Ellen.

I gruppen med referenter er hun nesten som fersking å regne med bare seks år i jobben. For her har de fleste lang erfaring. Noen husker fortsatt stenografiens tidsalder.

Hun er glad i å skrive, og Ellen Hjorth Bergli opplever at referentjobben på Stortinget er midt i blinken. Jobben har gitt henne god kunnskap om norske dialekter. Foto: Gorm K. Gaare.

Ellen har i hele sitt voksne liv arbeidet med språk. Først som journalist i Sverige og senere i forlagsbransjen. Nå håper hun at hun får bli på Stortinget så lenge som mulig. Derfor føler hun en trygghet ved å være Parat-medlem.

– Det å skrive er livet mitt, sier hun.

Jobben som referent, sittende i stortingsalen med notatblokken, er utfordrende. Hun sitter der rundt en halv time av gangen. Når hun er tilbake på kontoret, må hun kontrollere notatene opp mot lydfiler og videoopptak. Enkelte ganger kan det være lokale uttrykk og vendinger som gjør at hun rett og slett må spørre den stortingsrepresentanten som har stått på talerstolen.

– Ja, det er svært mange dialekter som blir benyttet, og derfor er det viktig for meg at jeg er hundre prosent sikker på at det som til slutt blir det endelige referatet, er korrekt. I slike situasjoner blir jeg mottatt med munterhet og latter. Ja, representanten tar det med godt humør at jeg spør. De er jo selv interessert i å bli forstått og at det blir korrekt det som blir det historiske referatet. Vi referenter gir oss ikke før vi har løst en språkfloke. Jeg synes det er morsomt når det er utfordrende. Så til sine tider kan det hende at et manus går noen

ganger frem og tilbake mellom representant og referent.

– *Hvordan vil du karakterisere Stortinget som arbeidsplass?*

– Det fine med Stortinget er at alle er på hils med alle. Det er en god tone i huset. Det er en spennende arbeidsplass. For meg som elsker å skrive, så er det et interessant sted å arbeide. Jeg husker at jeg som fersking ble veldig stolt da en statsråd hilste på meg og jeg hilste tilbake. Ja, det er slik det til daglig er i korridorene her.

– *Det kan vel være noen tøffe dager når politikken er på det heteste?*

– Jo da, det kan til sine tider være hektisk her. Normalt er det de to–tre siste ukene før jul når budsjettet skal på plass, og de tre siste ukene i juni, før Stortinget avslutter før sommeren, at det er som travlest. Da skrives det på høytrykk her nede hos oss referentene. Vi må få referatene ferdig så fort som mulig. Personlig synes jeg det er gøy når trykket er intenst, sier hun.

Vi har en avtale i en annen ende av det underjordiske mylderet av korridorer og heiser. Her det myldrer av travle ansatte på vei til og fra kontorer og møterom. De er apparatet som smører vår nasjonalforsam-

ling, slik at i alle fall alt det praktiske går på skinner. Så får politikerne ta seg av sitt.

Veiviser er Parat-leder Jan Hordvik. Som sikkerhetsansatt kjenner han institusjonens krinkler og kroker. Etter en god del skritt er vi fremme. Inne på et møterom venter nestleder Gunn-Anny Lauvnes, hun jobber i innkjøpsavdelingen, men har også halv jobb i foreningen.

– *Stortinget skiller seg fra andre offentlige arbeidsplasser. Forklar?*

– Stortinget skal være uavhengig og er en av de tre statsmaktene i samfunnet som gjør at vi ikke skal være underordnet andre. Men vi har kontrollsystemer som skal se etter at vi følger retningslinjene som lovverket har satt føringer for. Den institusjon som er nærmest oss i form og karakter, er Riksrevisjonen. Så det er naturlig for oss å samarbeide med fagforeningene der.

Stortinget har en spesiell posisjon i tariffområdet. Vi er uavhengig grunnet den særstilling Stortinget har. Dette gjør at Parat Stortinget blir oppfattet som privat. Men vi legger oss så nært statens avtaler som det lar seg gjøre. Så vår tariffavtale er nær tilknyttet den staten har, og vi følger blant annet kurs som er tilrettelagt for staten, sier de to.

Parat er nye på Stortinget. Etter en lengre prosess og mye intern diskusjon ble det enighet om å melde seg inn. Det skjedde fra 1. januar 2018. Stortingets administrasjon er delt opp i 7 avdelinger og 29 seksjoner. Avdelingene er: Konstitusjonell avdeling, Eiendoms-, sikkerhets- og serviceavdeling, Forvaltningsavdeling, Kunnskaps- og dokumentasjonsavdeling, Internasjonal avdeling, IT-avdeling og Kommunikasjonsavdeling. Det er stortingets direktør som leder den administrative virksomheten.

Parat er representert i alle avdelingene.

– Vi er så langt blitt særdeles godt mottatt og ivaretatt. Parat har som organisasjon vært der for oss når vi trenger dem, og vi føler at dette har vært et klokt og lykkelig valg. Vår viktigste oppgave er naturligvis å ta vare på det enkelte medlem i foreningen, slik at deres rettigheter er best mulig ivaretatt i alt fra lønnsforhandlinger og personalsaker til at avtaleverket som vi inngår med administrasjonen blir best mulig for alle parter, sier de to.

Begge understreker at samarbeidet med Stortingets administrasjon er godt. De er også opptatt av at ansatte skal trives godt på arbeidsplassen. Et godt tegn på at det stemmer, er den lave turnover som preger stedet. De ansatte liker seg her, og derfor blir de fleste langt lenger på Stortinget enn de fleste stortingsrepresentantene. ■

” *Stortinget har en spesiell posisjon i tariffområdet. Vi er uavhengig grunnet den særstilling Stortinget har.*

De tillitsvalgte for Parat på Stortinget er Jan Hordvik, leder, og Gunn-Anny Lauvnes, nestleder. De samarbeider en del med kollegene i Riksrevisjonen. Foto: Gorm K. Gaare.

Jobbveiviser

Som medlem i Parat får du nå en unik mulighet til å lære mer om deg selv. I Jobbveiviseren kan du kartlegge dine egenskaper og interesser. Sannsynligvis vil du finne ut at du har kvaliteter som gir deg flere muligheter i arbeidslivet enn du trodde.

«Jobbveiviseren» er et verktøy hvor du svarer på en rekke spørsmål om deg selv. Til slutt sitter du igjen med en unik profil som forteller om dine styrker og hvilke yrker som kan passe for deg. Arbeidslivet og medlemmene i Parat gjennomgår store endringer. Parat tilbyr derfor tjenesten, som er levert av vip24, for å bidra til at du som medlem står bedre rustet i omstillinger og når du skal ta viktige valg for fremtiden. Det kan handle om å bytte jobb, eller søke nye oppgaver i den jobben du har. Jobbveiviseren finner du på parat.com/kompetanse.

Nye web-sider for kompetanse i Parat

På parat.com/kompetanse finner du nå alt stoff som har med kompetanse å gjøre. På denne siden vil du som medlem få tilgang til ulike foredrag om aktuelle tema som for eksempel pensjon, arbeidsglede, mestring og jobbsøking.

Her vil du også finne informasjon om Parats tillitsvalgsopplæring, opplæringsvideoer og mye annet nyttig stoff for medlemmer og tillitsvalgte.

Du kan søke om stipend

Parats medlemmer vil ha faglig påfyll og kan søke stipend fra Parat. Nå er det stor økning i antallet som vil ta fagbrev og det er spesielt innen sikkerhetsfaget og salg og service det er mange søknader.

Parat kan i samarbeid med tillitsvalgte sette opp egne kurs for medlemmene på arbeidsplassen. Kursene er nettbasert og leveres av Folkeuniversitetet.

Læring og utvikling i arbeidslivet og på arbeidsplassene

Parats hovedstyre har valgt læring og utvikling i arbeidslivet og på arbeidsplassene som flaggsak for 2019. Bakgrunnen for valget er at det i dagens kompetansesamfunn stilles stadig flere krav til at arbeidstakerne skal tilegne seg ny kompetanse. Gjennom året vil Parat konsentrere seg om den kompetanseutviklingen som finner sted i arbeidslivet. Parat vil blant annet se nærmere på hvilke barrierer og muligheter som finnes for læring og utvikling og se på hvordan man kan skape kultur for læring og utvikling av ansatte på arbeidsplassen.

Bidrag til TV-aksjonen

Årets TV-aksjon var til inntekt for Kirkes Bymisjon og deres arbeid med å skape et varmere og mer inkluderende samfunn. Norge er et samfunn der forskjellene øker. Forskjeller som ikke først og fremst handler om etnisitet eller religion, hvor du kommer fra eller hvem du er. Men om du er innenfor eller utenfor.

Det er mange måter å være utenfor på. Fra å mangle en seng å sove i, til å være utenfor arbeidsliv eller sosiale fellesskap. Dette rammer ikke bare enkeltpersoner, men gir ringvirkninger for hele befolkningen. Parat bidro med 40 000 kroner.

Parats regionutvalg (RU)

RU region Nord (Finnmark, Troms, Nordland):

Leder: Lars Raymond Holm, Luftfartstilsynet

E-post: Lrh@caa.no

Åse Helen Andersen, Apotek 1 Hammerfest

E-post: aasehelande@hotmail.com

Anne-Katrine Thomassen, Brønnøysundregisterne

E-post: akt@brreg.no

Tor-Fredrik Olsen, Finnmark Fylkeskommune

E-post: tor.fredrik.olsen@ffk.no

Per-Christian Størksen, Nordland Fylkeskommune

E-post: perst@nfk.no

Terje Grytdal Roland, Nord-Troms Tingrett

E-post: terje.grytdal.roland@domstol.no, Ungrepresentant

RU region Midt (Nord- og Sør Trøndelag, Møre og Romsdal):

Leder: Morten Mørch, NTNU Trondheim

E-post: Morten.morch@ntnu.no

Grete Kambuås, BOOTS APOTEK, Trondheim

E-post: Gretkam@online.no

Ronny Johannessen, NAV IT Forretningspartner, Steinkjer

E-post: Ronny.johannessen@nav.no

Randi Lisbeth Falling, Distriktstannklinikken Valldal

E-post: Randi.falling@mrfylke.no

Andreas Sylte, NTNU Ålesund

E-post: Asy@ntnu.no

Camilla Buvarp Tiller, Nord Universitetet Namsos, Ungrepresentant

E-post: camilla.tiller@gmail.com

RU region Øst

(Østfold, Hedmark, Oppland, Oslo og Akershus):

Leder: Hilde Margrete Bjørklund - Cappelen Damm AS

E-post: hilde.bjorklund@cappelendamm.no

Bente Iren Tollefsen Moen - Statens Pensjonskasse

E-post: bente.iren.moen@spk.no

Stein Grindheim - SAS Ground Handling

E-post: stein.grindheim@sas.no

Ronny Kjønso - Askø Øst

E-post: ronny.kjonso@asko.no

Anja P. Ahlstrøm – NIBIO

E-post: Anja.Ahlstrom@nibio.no

Gry Haakenstad, Oslo kommune, Ungrepresentant

E-post: Gry.haak@gmail.com

RU region vest (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane):

Leder: Gro Nondal Buvik, Sognekraft AS

E-post: gro.nondal.buvik@sognekraft.no

Odd B. Eide, Sjøfartsdirektoratet

E-post: Odd.Eide@sjofartsdir.no

Hege Solbakken Sæbø, Stavanger Aftenblad AS

E-post: hege.solbakken.saebo@aftenbladet.no

Tommy Sævareid, Hordaland fylkeskommune

E-post: tommy.saevareid@hfk.no

Erik Andreassen, Gate gourmet i Bergen

E-post: eandreassen@gategourmet.com

Kari Nestaas, Indre Hordaland Jordskifterett, Ungrepresentant (Permisjon)

E-post: kari.nestaas@domstol.no

Catrine Almeland, Tannlege Erik Barmann, Ungrepresentant

(fungerende for Kari Nestaas)

E-post: flugik@hotmail.com

RU region Sør

(Aust- og Vest Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud):

Leder: Ragnhild Negård - NAV

E-post: ragnhild.negard@nav.no

Nina Ødegård – Høyskolen i Buskerud og Vestfold

E-post: Nina.Odegard@hvb.no

Cecilie Holt, NAV

E-post: cecilie.holt@nav.no

John-Inge Nerland – Fylkesmannen i Buskerud

E-post: fmbujin@fylkesmannen.no

Anne Britt Skomedal, Vitusapotek Elefanten Kristiansand

E-post: annebritt1962@hotmail.com

Abishek Banstola, NAV Porsgrunn, Ungrepresentant

E-post: abishekbastola@gmail.com

Spørsmål til juridisk og forhandlingsavdelingen i Parat

Vi som gir svar i denne utgaven av Parat er:

*Annbjørg Nærdal
Advokat*

*Anders B. Lindstrøm
Leder juridisks avd.
Advokat*

*Grete Dieserud,
Forhandler*

*Kjell Morten Aune,
Forhandler*

*Pia Helene Willanger
Forhandler*

*Thore Eithun Helland
Advokat*

Har du spørsmål til juristene eller til forhandlingsavdelingen, kan du sende spørsmålene til trygve.bergsland@parat.com. Vi hjelper deg som medlem med alle typer problemstillinger knyttet til arbeidsforhold og tolkning av avtaleverket. Du kan også ta kontakt med oss når det er behov for skriftlig og muntlig rådgivning i forbindelse med omorganisering, nedbemanningsprosesser, ferie, arbeidstidsordninger, trygdespørsmål og lignende.

Vaksinetvang

Jeg er sivilt ansatt i forsvaret, hvor jeg har en vanlig kontorjobb. Det har nå kommet et rundskriv fra ledelsen om at alle, både militære og sivilt ansatte, må vaksinere seg mot influensa. Jeg er sjelden syk og har aldri hatt behov for å vaksinere meg mot influensa. Jeg ønsker derfor ikke å vaksinere meg, men er redd for at det anses som ordrenekt dersom jeg sier nei. Hva bør jeg gjøre?

Knut

Svar: Dette er en problemstilling som veldig aktuell for tiden, også blant helsepersonell. Utgangspunktet er at enhver har rett til å bestemme over sin egen kropp. Det vil derfor anses som en krenkelse av individets rett til å bestemme over sin egen kropp dersom arbeidsgiver skulle kunne pålegge ansatte å ta influensavaksine. Dersom arbeidsgiver skal kunne pålegge ansatte å ta influensavaksine, må virksomheten kunne vise til hvilket rettslig grunnlag pålegget bygger på.

Du opplyser at du er sivilt kontoransatt i forsvaret, og jeg kan ikke se at arbeidsgiver kan pålegge deg å ta influensavaksine. Spørsmålet kunne stilt seg annerledes dersom du var militært ansatt og skulle tjenestegjøre i felten, men også i dette tilfellet må pålegget hvile på et rettslig grunnlag.

Annbjørg

Fra fast ansatt til innleid

Jeg jobber som oversetter i bokforlag som har utenlandske eiere. Det går nå rykter om at ledelsen vil si oss opp for deretter å tilby oss kontrakter som selvstendige oppdragstakere. Selskapet vil med andre ord kjøpe oversettelsestjenester fra oss som i dag er fast ansatte. Er dette lovlig?

Eva

Svar: Det er ikke uvanlig at større konsern går frem på denne måten, og vi har særlig sett det innenfor mediebransjen. Det rettslige utgangspunktet er faktisk ganske klart. I arbeidsmiljøloven har lovgiver forsøkt å sterkt begrense arbeidsgivers mulighet til å nettopp si opp arbeidstakere for å så leie dem inn igjen. Dette er gjort ved at oppsigelse kombinert med å leie inn de samme arbeidstakerne ikke er saklig begrunnet «med mindre det er helt nødvendig av hensyn til virksomhetens fortsatte drift».

Det skal med andre ord veldig mye til for at arbeidsgiver skal kunne benytte denne fremgangsmåten. Formålet med bestemmelsen er å hindre at faste ansettelsesforhold erstattes med at arbeidstakere tvinges over i utrygge oppdragstakerforhold.

Anders

Ferie jul- og nyttårsaften

Min arbeidsgiver har i år bestemt at bedriften skal holde stengt på jul- og nyttårsaften.

Ansatte har fått beskjed om at vi enten må bruke feriedag eller avspasering disse dagene.

Kan arbeidsgiver pålegge oss å bruke feriedag?

Berit

Svar: Utgangspunktet er at arbeidsgiver har styringsrett på ferien, innenfor de grenser loven setter.

Ferieloven har også en bestemmelse som pålegger ansatte å avvikle ferie dersom driften innstilles. Samtidig har ferieloven gitt arbeidstaker rett til å avvikle ferien samlet, slik at det er mulig å oppnå en uke

sammenhengende ferie. Man kan altså ikke pålegges å ta ferie i enkeltdager. Disse to bestemmelsene i ferieloven er delvis i motstrid når driftstansen bare er på en enkelt dag. Her vil hensynet til arbeidsgivers behov for å stenge gå foran. En arbeidstaker som motsetter seg å bruke enkeltdag, vil derfor kunne bli pålagt å avvikle en hel uke. Et alternativ kan være å få en avtale om å jobbe inn de timene man må ta fri.

Grete

Fri for å hente barn i barnehage

Jeg har tre barn, der ett barn begynte på skolen i høst, ett av barna går i barnehage og det siste barnet er hjemme frem til nyttår. Jeg jobber i en byggevarebutikk. Hvilke rettigheter har jeg til fri for tilvenning i barnehage, skole, foreldremøter og planleggingsdager og lignende?

Kristin

Svar: Dette er forhold som ikke er lovregulert. I private virksomheter som ikke har tariffavtale, er det opp til arbeidsgiver om det skal gis fri i slike tilfeller. Det er vanlig praksis at det gis fri, men da uten betaling, og du må bruke avspasering, feriedager eller godta lønnstrekk for de aktuelle dager eller timene.

I virksomheter med tariffavtale har alle tariffavtaler bestemmelser om korte velferdspermisjoner. Reglene om korte velferdspermisjoner er ikke like i alle tariffavtaler, men i ditt tilfelle er arbeidsgiver organisert i Virke, og på din arbeidsplass er det en tariffavtale, der du har rett til fri med lønn for inntil to dager per barn ved første skoleår og førstegangs tilvenning i barnehagen. I tillegg så har du rett til ytterligere én dag fri med lønn per barn per år. Når det gjelder konferansetimer i grunnskolen, har du rett til fri med lønn for inntil to timer, men husk å varsle arbeidsgiver to uker før dato for konferansetime. Planleggingsdager i barnehage, SFO og barneskole har du rett til fri, men uten lønn. Arbeidsgiver kan nekte deg fri dersom det medfører en vesentlig ulempe for virksomheten.

Kjell Morten

Lokale lønnsforhandlinger

Når er de lokale lønnsforhandlingene i staten ferdig?

Kjetil

Svar: Lønnsforhandlingene skal være sluttført innen 31. oktober 2018. Det betyr at de fleste lokale lønnsforhandlingene nå er ferdige, med unntak av dem som eventuelt har søkt utsettelse av fristen, eller har gått til brudd.

Pia

Pigg- eller vinterdekk

Jeg er en mann som har kjørt svært mye bil hele mitt voksne liv. Jeg har aldri vært borte i trafikkuhell og er nok noe over gjennomsnittet god sjåfør. Derfor har jeg de senere vintrene sluttet med å skifte til vinterdekk. Er jeg allikevel forpliktet etter loven til å kjøre med piggdekk eller vinterdekk?

Lars-Petter

Svar: Det er ikke noe generelt påbud om å skifte dekk. Det er likevel en generell plikt etter vegtrafikkloven til å kjøre hensynsfullt, være aktpågivende og varsom slik at det ikke voldes skade. Dersom du på vinterføre havner i en trafikkulykke med sommerdekk, kan du bli straffet med både bot og fengsel for brudd på vegtrafikkloven. Bilforsikringsselskapet ditt kan nekte utbetaling av erstatning for skade på bil og person. Blir det utbetalinger til andre trafikanter, kan selskapet kreve regress, det vil si at du må tilbakebetale, og det kan bli svært dyrt. Det blir det også om du får direkte erstatningskrav fra andre involverte. Du kan i verste fall bli ruinert.

Husk også at sommerdekkene dine må ha en mønsterdybde på minst tre millimeter i perioden mellom første november og mandagen etter andre påskedag året etter.

Den manglende dekkdybden kan føre til at du i alle tilfeller må skifte dekk. Jeg vil på det sterkeste anbefale deg at du skifter dekk hver høst selv om du er en dyktig bilist.

Thore

									KLANG- LØS		▼		FRAG- MENT		LARVE		▼	
									FORBIND- ELSE						FOR- NEMME			
							FUGLE- BASSEN											
							VANN- STEDENE											
													VERN					
													BREN- SEL				SIST	
							VARM		↪						↴		GJEN- KLANG	
TÅPE- LIG		▼		KRETI OG ...		▼		HEL- LING		ELEN- DIG		▼		BINDE- ORD		SKRIFT- GRAD		
				FETT- KNUTE										BLEST		MYNT- ENHET		
KAN VARE VÆRE																		
BRATT								SAMSVAR				SPORTS- UT- STYR						
HUNGER								ELLIPSE- FORMET										
↩						FLOSS				RADIO- BØLGE				IDE- FORLATT				
						BYSTAT				KRIGS- GUD				KJEMPE				
PENGER																GOLF- UT- TRYKK		
↩				UT- TALTE		PRON.		100 m2				HÅND				BIBEL- NAVN		
								PREFIKS				JUV						
RETTS- LØFTE		↴												↩		KJERNE		
														POST				
VASKE										OBJEK- TIVE								
										STREV								
1				BINDE SEG TIL		EN BEHN						SPANSK MATRETT						
OPP- DRETT												FYRSTE						
↩						GUTTE- PJOKK								SLITE		BØNN- FALLE		
						UDELT										GUDINNE		
BYDEL I LONDON								KRYPT- ON		OFFI- SER						4 + 5		
GJØRE KNE- FALL		↪								PLANTE- NE								
↩										TETT- STED I FREI KOMM.								

Løsningen på kryssordet i medlemsbladet Parat nummer. 3 – 2018 er:

«**FORDUMS POLSK ARKITEKTUR**» Den heldige vinneren er: Elise Krey Pedersen, fra Grimstad.

Frist for å sende inn løsning på neste kryssord er: **1. februar 2019.**

Vi trekker én vinner hver gang.
Send løsningen til redaksjonen,
enten som e-post til
trygve.bergslund@parat.com
eller ordinær post til:
**Parat, Postboks 9029,
Grønland, 0133 Oslo**

Husk å merke e-posten/konvolutten «**Kryssord 4/2018**».
Husk også å skrive på ditt eget navn og adresse.

Premie: Elvang Latitude alpakka-pledd av 50 prosent alpakaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

MINI KRYSSORD

1	2	3	4	5	6	7
8						
	9					
10			11		12	
	13					
14			15			16
17		18				
		19				
20						

Vannrett

1. Spansk matrett
8. Sletten
9. Kaldt og leskende
10. Hovmodig
13. Fabeldyr
15. Måpe
17. Buksen
19. Studerte
20. Avlaste

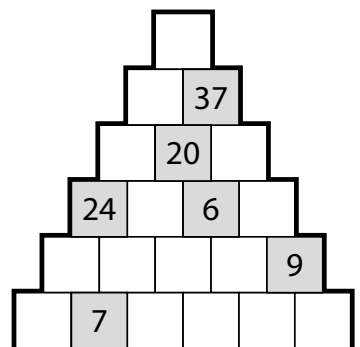
Loddrett

1. Oljeselskap
2. Guttenavn
3. Romersk statsmann
4. 100 m2
5. Musikk-instrument
6. Vokaler
7. Fælt
11. Legenden
12. Tuet
14. Bordstykke
16. Skolelys
18. Stemme

TALL PYRAMIDEN

Alle feltene skal fylles med tall.

Noen tall er fylt inn på forhånd, og dette utgjør summen av tallene i de to feltene under. Du må sette inn begge tallene i de to tilstøtende feltene for å finne tallet i feltet over, og motsatt, du finner tallet i et felt ved å trekke tallet i feltet ved siden av fra tallet i feltet over.

Løsning:

Navn:

Adresse:

SUDOKU

3		4	1		5		7	2
		2		6		8	3	
6		5	3	8			9	
			4		9	3	1	7
1	4			7		9		6
7		9	6					
					3			4
4		1		7		6	9	
	9	7	5		6		8	

Lett

© Bulls

4								7
		6					1	4
		2	4	3	6			
	2		7	1			6	
	3		6		4	1		
	7				3	5	4	
				4		3		
5		3			9		2	
1				7				9

Middels

© Bulls

		3	6					
7					9			
		6						
9	3			5				
	4	1					3	
		5		1			8	
				3	5		6	8
		8			1		5	3
				4		7		

Vanskelig

© Bulls

L	E	T	K	A	R	T	E	N	L	I	Y	A	R	R
G	E	N	M	M	E	M	N	I	Y	Y	V	S	K	U
M	N	I	I	N	I	L	Y	O	G	V	S	K	N	E
R	A	I	R	E	R	F	E	G	S	T	I	L	R	A
E	E	R	L	S	R	L	A	V	G	S	R	N	L	I
E	D	L	K	M	K	S	A	R	G	S	E	G	G	F
T	A	I	L	E	A	O	D	R	G	R	P	R	K	L
I	L	U	S	O	D	S	L	L	P	O	U	R	Å	T
B	B	L	T	S	B	S	K	E	Y	G	N	P	A	K
R	S	R	S	E	Y	L	S	K	B	K	G	A	P	Y
Æ	S	U	S	L	T	L	E	T	I	A	S	L	R	E
L	U	N	D	R	P	T	B	N	Y	T	R	U	R	U
R	M	R	V	S	O	K	E	I	A	R	N	N	E	N
A	S	L	L	K	S	I	L	R	R	K	T	A	K	Y

Ordplunder

Bokstavene i ordet under har blandet seg litt. Kan du finne fram til riktig ord ved å plassere bokstavene i riktig rekkefølge i de hvite feltene?

Den grå teksten på siden gir deg noen hint. Skjul teksten om du ikke vil ha hjelp.

R T S N E E E T P

FYLL INN ORDET:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

NOEN SMÅ HINT

- Ordet starter med bokstaven P
- Et vanlig etternavn
- Navnet er et patronymikon og betyr "sønn av Petter"

KRYSS OG TVERS

Finn alle ordene. Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

ANTIKKSAMLING
ELEVGRUPPE
KANELBOLLE
KÅRESSON
LÆRBIT
LEIRSKOLEBARN
LYSSIDE
MARKEDSSTYRT
MYGGSPRAY
NYVING
SMUSSBLAD
TRAKTE

URANOGRAFI
USKYLDSREIN
UTETTER

PARATS TRENINGSSIDE MED HJERNETRIM

Sender du oss løsningen på alle oppgavene på denne siden, er du med i trekningen av en Elvang Latitude alpaka-pledd av 50 prosent alpakaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Frist for å sende inn løsningen er 1. februar 2019.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten på e-post til trygve.bergslund@parat.com, eller ordinær post til: Parat, postboks 9029 Grønland, 0133 Oslo. Husk å merke e-posten/konvolutten «Hjernetrim 4/2018». Vinneren av hjernetrim i 3/2018 er Elin Stryse, fra Oslo.

Vi er Parat – og jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag

Parats landsmøte ble nylig avholdt i Bergen. Om lag 200 tillitsvalgte fra hele landet var samlet i to dager, til det som er Parats øverste beslutningsorgan. Hvert tredje år møtes landsmøtet til vedtak av politikkdokumenter, gjennomgang av siste periodes beretninger og valg.

Det er landsmøtet som peker ut kursen for Parat i årene som kommer. Et av de viktigste vedtakene på årets møte var derfor ny visjon og prinsipper for organisasjonens arbeid og holdning til arbeids- og samfunnslivspolitiske saker. Jeg er ekstra stolt over Parats nye visjon «Vi er Parat – og vi jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag». Visjonen forteller hvem vi ønsker å være, og hva vi ønsker medlemmene skal oppleve.

I Norge rapporterer de aller fleste, faktisk hele ni av ti arbeidstakere, at de har det bra på jobb. Det må vi som fagforening innrette oss etter og tilpasse oss. Mange forbinder fagforeninger i stor grad med konflikt, noe som bekreftes i undersøkelser Parat og andre har gjort. Vi må få bedre frem de gode historiene og de gode løsningene vi bidrar til, hver dag.

Gjennom vår nye visjon ønsker vi å synliggjøre at vi er en fagforening for alle arbeidstakere, både de som har det bra på jobb, og de som ikke har det fullt så bra. Vi vet at Parat kan bidra til at alle får det litt bedre, enten det dreier seg om kompetansekartlegging, kompetanseheving, etterutdanning eller andre mer tradisjonelle arbeidsmiljø saker.

Når behovene til arbeidstakere endres, må også tilbudet fra oss som fagforening følge med i tiden. Den jobben vil vi gå i gang med nå som landsmøtet er over og vedtakene er fattet. Parat må være relevant som fagforening og som leverandør av tjenester og tilbud til medlemmene. Derfor må også vi må følge med i den teknologiske utviklingen. Der er vi allerede i gang, noe jeg håper du som medlem også vil merke etter hvert når du er i kontakt med Parat.

Landsmøtet gjennomførte også valg. Hans-Erik Skjæggerud som har vært forbundsleder i Parat siden 2008, ble i oktober valgt til første nestleder i vår hovedorganisasjon YS, og han gikk derfor av som leder i Parat på landsmøtet i Bergen. Jeg har hatt gleden av å samarbeide med Hans-Erik i ti spennende år for Parat. Da vi ble valgt inn i 2008, var det 27 000 medlemmer i Parat. I 2018 passerer vi 40 000. Det er altså en større og mer profesjonell organisasjon Hans-Erik nå trekker seg tilbake fra. Både Parat og jeg har mye å takke ham for.

Selv går jeg til mitt nye verv som leder i Parat med stor ydmykhet. Jeg er takknemlig for tilliten landsmøtet viste meg, en tillit jeg håper å kunne forvalte på en god måte. Som forbundsleder ser jeg frem til å samarbeide tett med både ansatte og hovedstyret i forbundet. Og til å fortsette å utvikle Parat i tråd med landsmøtets vedtak og prioriteringer, slik at vi kan være et godt fagforbund for de medlemmene vi har, og dem vi skal få i fremtiden.

Vekst og rekruttering av nye medlemmer er nødvendig for å sikre det arbeidslivet vi har, og for å skape en enda bedre arbeidsdag for norske arbeidstakere. Dette kommer derfor til å bli ett av de prioriterte områdene til Parat i kommende periode, der vi både må utvikle nye måter å arbeide på og gjøre oss enda mer attraktive. Fem av ti arbeidstakere velger allerede å organisere seg, men vi må jobbe for å øke antallet, samtidig som flere av de som organiserer seg, velger å gjøre det i Parat.

Jeg er Parat – og jobber for at **du** skal få en enda bedre arbeidsdag!

Vegard Einan
Leder i Parat

Twitter: @vegardeinan

Facebook: Facebook: facebook.com/VegardParatYS/

Foto: Trygve Bergsland

Parat med egen kleskolleksjon

Parat har valgt ut et lite utvalg kvalitetsklær. Medlemmer og tillitsvalgte kan bestille klærne i parat.shop.idegroup.no og betaler kun vår innkjøpspris.

Parat betyr at vi alltid står klar, uansett når du trenger hjelp. Et enkelt norsk ord som er tydelig i sitt budskap og som har fått Språkrådets pris for nettopp dette.

Fargen er oransje, som gir varme og som signaliserer glede, bevegelse og nytelse. Oransje virker oppløftende og den jager triste tanker på dør. Oransje stimulerer også til aktivitet, nysgjerrighet og kreativitet.

Skalljakke for vår og sommer. Vind- og vannavvisende i dame og herrestørrelse
555 kroner *

Hettegenser i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
379 kroner *

T-shirt i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
149 kroner *

Liten sekk, 17 liter
185 kroner *

Kabinkoffert 37 liter
Lett og solid koffert med fire hjul
1370 kroner *

* Frakt kommer i tillegg.

For høy rente på boliglånet ditt?

Rekordmange medlemmer har flyttet boliglånet til Gjensidige Bank. Benytter du deg av dine medlemsfordeler, kan du spare mye og du er sikret lav rente over tid.

Finn ut hvor mye du kan spare på gjensidige.no/ysbank

Priseksempel Boliglån Ung inntil 85 % av verdigrunnlag. Eff. rente 2,06 %, 2 mill., o/25 år, totalt: 2.555.206,-. Gjelder for medlemmer mellom 18 og 33 år som bruker banken aktivt. Prisen er per 09.11.2018 for nye lån og kan bli endret.

parat

